

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Fakultetas	Katedra
FIL8001	6	Vytauto Didžiojo universitetas	Humanitarinių mokslų fakultetas	Filosofijos katedra

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

HUSSERLIO FENOMENOLOGIJA

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

HUSSERL'S PHENOMENOLOGY

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kurso tikslas – parodyti kad egzistuojantis įsitikinimas apie Husserlio fenomenologiją kaip nesugebėjusią išsivaduoti nuo klasikinės subjektyvumo metafizikos yra netikslus ir supaprastintas. Šiam tikslui įgyvendinti yra būtina revizuoti ir modifikuoti vyraujančias Husserlio fenomenologijos interpretacijas. Naujoji interpretacija turi remtis ne tik publikuotais Husserlio tekstais, bet ir jo rankraštiniu palikimu. Šiame kurse aptariamos naujausios Husserlio fenomenologijos interpretacijos. Husserlio fenomenologija analizuojama genezėje nuo ankstyvosios psichologizmo kritikos iki vėlyvųjų intersubjektyvumo ir gyvenamo pasaulio temų.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The aim of the course is to show why common believing that Husserl was unable to free himself from the framework of a classical metaphysics of subjectivity is outdated and overly simplistic. For these purposes it is necessary to revise and modify some accepted interpretations of Husserl's works. New interpretation of Husserl's Phenomenology is based not only on the works that Husserl published himself, but also on subsequently edited manuscripts. The course is essentially dedicated to analysis of the most recent research on the work of this influential twentieth-century philosopher. Presentation of Husserl's philosophy follows the genesis from the early critic of psychologism to his late analyses of intersubjectivity and lifeworld.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Husserlis sukūrė naują filosofinį metodą, kuris ne tik sprendžia klasikines filosofijos problemas, bet ir pritaikomas daugelyje mokslų. Fenomenologinė filosofija yra aktuali kaip humanitarinių mokslų metodologija.

Dalyko tikslai

Analizuoti Husserlio fenomenologijos visumą. Suprasti fenomenologinio metodo specifiką. Kitiškai įvertinti egzistuojančias Husserlio fenomenologijos interpretacijas.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Fenomenologinės filosofijos specifika. Fenomenologinės sąvokos yra ne tik fenomenologinės teorijos struktūros dalis, bet ir atlieka tam tikrą praktinę funkciją, t. y. įvardija operacijas, kurias turi įsisavinti, paversti savo įprastiniu judesiu kiekvienas fenomenologas. Todėl fenomenologiją galima suprasti tik fenomenologiškai - įsisavinant ją kaip tam tikrą patirtį, o ne žvelgiant iš šalies lyg tai būtų daiktas savyje.

II tema. Psichologizmo kritika, istorizmo kritika ir subjekto problema: Psichologizmo kritika ir jos sąryšis su pamatine fenomenologijos intencija. Kritikuodamas psichologizmą Husserlis kelia klausimą ne tik apie žinojimo galimybę, bet ir apie racionalaus subjekto statusą.

III tema. Fenomenologinė natūralizmo ir nihilizmo kritika. Natūralistinė nuostat tiesiogiai susijusi su vertybiniu nihilizmu. Asmens ir daikto perskyros svarba. Redukuojant žmogišką subjektą į fizinę ir cheminę realybę arba į psichinius ir socialius faktus mes patenkam į nihilistinę situaciją, kurioje nebeįmanomos idealios normos ir nėra kam prisiimti atsakomybės.

IV tema. Sąmonės intencionalumas ir koreliacijos principas: Fenomenologinė sąmonės samprata yra paremta koreliacijos principu. Intencionali analizė turi remtis sąmonės gyvenimo aprašymu, bet sąmonės išgyvenimų negalima aprašyti be jų sąryšio su išgyvenamais dalykais. Kadangi sąmonė visada yra „sąmonė-apie“, tai aprašydamas sąmonės gyvenimą aš turiu aprašyti ne sąmonę kaip ji yra pati savyje, bet sąmonę kaip ji yra nukreipta į tam tikrus dalykus.

V tema. Sugrįžimas prie transcendentalaus subjektyvumo: Fenomenologija aprašo sąmonės aktus ir su tais aktais koreliuotus sąmonės objektus. Neišvengiamai kyla klausimas: kieno tai sąmonė? Kas yra šių sąmonės aktų subjektas? Bandydamas atsakyti į šiuos klausimus Husserlis formuluoja transcendentalinio subjektyvumo

sampratą, kuri tiesiogiai susijusi su *redukcijos* ir *epoche* koncepcija.

VI tema. Fenomenologinė redukcija: Pirmiausia reiktų atkreipti dėmesį į tai, kad epoche yra sąmonės inercijos sustabdymas. Susilaikymas šiuo atveju yra ne skeptiškas natūralaus pasaulio paneigimas, bet jo patyrimas “nuostabos” šviesoje, kaip duoto konkrečiuose išgyvenimuose. Epoche yra ne tik negatyvus išjungimas, bet ir pozityvus susiorientavimas. Keisdami požiūrį į pasaulį, mes paties pasaulio neprarandame. Jis atrandamas kaip patirties pasaulis.

VII tema. Fenomenologinė praktika: Transcendentalinė redukcija yra grįžimas prie transcendentalinio subjektyvumo lauko, kurio aprašymas yra pagrindinė fenomenologijos užduotis, tačiau pati transcendentalinės redukcijos atliktis yra motivuojama absoliutaus pažinimo siekiu. Todėl Husserlio filosofijoje išryškėja skirtumas tarp fenomenologinės teorijos ir praktikos. Fenomenologinis aprašymas yra praktinis veiksmas, kuris iš dalies kertasi su Husserlio siekiu pagrįsti mokslą surandant jam absoliutų pagrindą.

VIII tema. Transcendencijos ir reprezentacijos įveikimas: Redukcijos samprata visą laiką buvo kritikuojama dėl to, kad suabejojus realaus pasaulio egzistavimu užsidaroma žmogaus sąmonėje ir sieloje. Tačiau tokie priekaištai, kaip išaiškėja, neturi pagrindo, nes redukcija gražina ne į uždara sielą, bet prie tokių pamatinių pasaulio ir subjektyvumo struktūrų, kurios įgalina žmogaus kaip esančio pasaulyje suvokimą.

IX tema. Trečiasis Husserlio fenomenologijos etapas: Etikos racionalumas. Proto intersubjektyvumas. Kūltūrinių gyvenamųjų pasaulių problema. Fenomenologinė žinojimo galimybės sąlygų analizė susijusi su klausimu apie etinį racionalumą.

Studijų formos: paskaitos, seminarai, savarankiškas studento darbas.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų darbas ir darbas seminaruose – 50 % pažymio,

Egzaminas – 50 % pažymio.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Husserl E. Europos žmonijos krizė ir filosofija. // Proskyna 1992 Nr.6 (24).
2.	Husserl E. Karteziškosios meditacijos. Vilnius, Aidai, 2005.
3.	Husserl E. <i>The shorter logical investigations</i> . London, New York, 2001.
4.	Jonkus D. Patirtis ir refleksija. Kaunas: VDU, 2009.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Mickūnas A. Stewart D. Fenomenologinė filosofija. Vilnius, Baltos lankos, 1994.
2.	<i>The new Husserl : a critical reader</i> . 2003.
3.	Welton D. <i>The other Husserl : the horizons of transcendental phenomenology</i> . Bloomington Indianapolis, 2000.
4.	Moran D. <i>Introduction to phenomenology</i> . London, New York, 2006.
5.	<i>The phenomenology reader</i> / edited by Dermot Moran and Timothy Mooney. London, New York, 2006.
6.	Zahavi D. <i>Husserl's Phenomenology</i> . Stanford, 2003.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Dalius Jonkus	VDU	prof. dr.	phenolt@yahoo.com

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Fakultetas	Katedra
FIL8002	6	Vytauto Didžiojo universitetas	Humanitarinių mokslų fakultetas	Filosofijos katedra

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

ŠIUOLAIKINĖS FENOMENOLOGINĖS FILOSOFIJOS PROBLEMOS

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

PROBLEMS IN CONTEMPORARY PHENOMENOLOGICAL PHILOSOPHY

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Šio kurso tikslas – studijuoti pagrindines šiuolaikinės fenomenologinės filosofijos temas ir koncepcijas, kurios buvo iškeltos ir svarstomos žymiausių šios filosofijos atstovų E. Husserlio, M. Heideggerio, Ž.P. Sartre'o, M. Merleau-Ponty, E. Levino, E. Finko teorijose. Studentai įgyja kompetenciją apibrėžti, nagrinėti bei įvertinti svarbiausias fenomenologinės filosofijos temas (tokias kaip intencionalumas, sąmonė, percepcija, laikas, kūnas, intersubjektyvumas, gyvenamas pasaulis, natūralizmo/humanizmo kontroversija). Kursas lavina teorinio mąstymo kultūrą, fenomenologinio aprašymo gebėjimus.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The aim of this course is to study some of the important themes and conceptions, as well as the main authors and tendencies in contemporary phenomenological philosophy. The objective of the course is to present the survey of the recent development of the trend. Students acquire competence in defining, assessing and discussing various problems of phenomenological philosophy (such as intentionality, mind, perception, time, body, intersubjectivity, naturalism/humanism controversy). The course fosters students' skills in phenomenological description.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Fenomenologinė filosofija pateikia naujus klasikinių filosofijos problemų sprendimus. Fenomenologinė filosofija yra aktuali kaip humanitarinių mokslų metodologija. Fenomenologinis metodas padeda suprasti šiuolaikinius menines praktikas.

Dalyko tikslai

Aptarti svarbiausias šiuolaikinės fenomenologinės filosofijos problemas. Susipažinti kaip fenomenologinis metodas taikomas sąmonės tyrinėjimuose, humanitariniuose moksluose ir menuose.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Sąmonės problema klasikinėje filosofijoje ir jos sprendimas fenomenologinėje filosofijoje. Kodėl klasikinis pažinimas siekia objektyvumo paneigdamas subjektyvumą? Kaip sąmonės intencionalumo samprata keičia sąmonės tyrinėjimo galimybes?

II tema. Savęs pažinimo problema. Kaip sąmonė susijusi su savimone? Kas yra ikireflektyvus cogito? Ar refleksija pakeičia patirtį?

III tema. Fenomenologinis metodas. Kas yra fenomenologinė redukcija? Kuo skiriasi epochė, transcendentalinė redukcija ir intersubjektyvi redukcija. Natūralizmo/humanizmo kontroversija.

IV tema. Suvokimo ir vaizduotės problemos. Kaip vaizduotė susijusi su suvokimu? Kodėl vaizduotės ir suvokimo negalima tapatinti?

V tema. Laiko ir erdvės problema. Kaip skiriasi objektyvus ir fenomenologinis laikas? Kodėl erdvė susijusi su kūnu?

VI tema. Kūno fenomenologija. Gyvenamas ir objektyvus kūnas. Kultūrinis kūnas. Seksualus kūnas.

VII tema. Fenomenologijos taikymas humanitariniuose ir socialiniuose moksluose. Fenomenologinio aprašymo praktika. Fenomenologija psichologijoje. Fenomenologija sociologijoje. Fenomenologija antropologijoje.

VIII tema. Fenomenologija ir meninės praktikos. Kaip galima fenomenologinė kino analizė. Koks yra fenomenologijos ir literatūros santykis?

Studijų formos: paskaitos, seminarai, savarankiškas studento darbas.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų darbas ir darbas seminaruose – 50 % pažymio,
Egzaminas – 50 % pažymio.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Merleau-Ponty M. <i>Phenomenology of perception</i> . London, New York, 1996.
2.	Husserl E. <i>The shorter logical investigations</i> . London, New York, 2001.
3.	Husserl E. <i>Phantasy, image consciousness, and memory (1898-1925) /Edmund Husserl ; translated by</i>
4.	John B. Brough. Dordrecht : Springer, 2005.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Gallagher S., Zahavi D. <i>The Phenomenological Mind</i> . London, New York, 2012.
2.	Welton D. <i>The other Husserl: the horizons of transcendental phenomenology</i> . Bloomington Indianapolis, 2000.
3.	Moran D. <i>Introduction to phenomenology</i> . London, New York, 2006.
4.	<i>The phenomenology reader / edited by Dermot Moran and Timothy Mooney</i> . London, New York, 2006.
5.	Zahavi D. <i>Husserl's Phenomenology</i> . Stanford, 2003.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Dalius Jonkus	VDU	prof. dr.	phenolt@yahoo.com
2.	Tatjana Shchytsova	EHU	prof. habil. dr.	tatiana.shchytsova@ehu.lt

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Skyrius
FIL8003	6	Lietuvos kultūros tyrimų institutas	Šiuolaikinės filosofijos skyrius

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

HERMENEUTIKA

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

HERMENEUTICS

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Aptariama hermeneutikos – tekstų interpretavimo meno, teorijos ir filosofinio apmąstymo – raida nuo antikinės Graikijos iki XX amžiaus filosofinės hermeneutikos, taip pat užčiuopiant vadinamosios Nihilistinės hermeneutikos užuomazgas šiandien. Pristatomas hermeneutikos fenomenų laukas, antikinė filologinė ir teologinė hermeneutika (ypač Homero poemų aiškinimas ir peraiškinimas), judaizmo hermeneutika, alegorizacijos metodo atsiradimas ir jo pasekmės, ankstyvosios krikščionybės Biblijos (Senojo ir Naujojo Testamentų) interpretacijos problemos, egzegzės mokyklos, Augustino knygos ir pasaulio (istorijos) hermeneutika, Viduramžių simbolinis mąstymas ir keturių Rašto prasmų samprata, reformacijos hermeneutika (Lutheris), Naujųjų laikų pasaulėvaizdžio sekuliarizacija ir racionalistinė hermeneutika (Spinoza ir Hobbes'as), interpretatoriaus autoriteto problema, fideistinė hermeneutika (Kierkegaard'as), hermeneutikos universalizacija (Schleiermacheris) ir totalizacija (Nietzsche), mėginimas paversti ją humanitarinių mokslų metodologija ir filosofija (Dilthey'us, Heideggeris, Gadameris, Ricoeuras).

Išskiriamos romantinės (F. Schleiermacher, W. Dilthey) ir ontologinės (M. Heideggeris, H.-G. Gadameris) hermeneutikos versijos bei pastarojoje atsiskleidžiantys filosofinės hermeneutikos pagrindai. Taip pat aptariamas XX a. pab. G. Vattimo apčiuoptas *nihilistinis hermeneutikos pašaukimas*, atveriamas *silpnojo mąstymo* paradigma, siejant ją su *neramaus mąstymo* paradigma (N. Davey) hermeneutikoje. Aptariant šiose teorijose išryškėjančias įcentrinę ir išcentrinę interpretacijos kryptis, atskleidžiamas skirtingas hermeneutinės interpretacijos pobūdis. Analizuojamos reikšmingos polemikos, tokios kaip Gadamerio debatai su Derrida, parodant dialogo ne/galimybę, išryškinant įtampą tarp skirties ir tapatumo mąstysenų.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The course reflects the development of hermeneutics as an art of text interpretation as well as a theory and philosophical reflection, beginning from Ancient Greece till philosophical hermeneutics. The course also grasps the contemporary nodus of nihilistic vocation of hermeneutics. It introduces the field of hermeneutical phenomena, hermeneutics of ancient philology and theology (especially the interpretation and reinterpretation of Homer's poems), hermeneutics of Judaism, the birth of the method of alegoresis and its consequences, the problems of interpretation of ancient Christianity scripture (The Old and the New Testaments), schools of exegesis, books of Saint Augustine and hermeneutics of the world (history), Medieval symbolical thinking and conception of four meanings of Scripture, hermeneutics of the Reformation (Luther), secularisation of worldwiev of the New Times and rationalistic hermeneutics (Spinoza and Hobbes), the problem of authority of the interpretator, fideistic hermeneutics (Kierkegaard), universalisation of hermeneutics (Schleiermacher) and totalization of hermeneutics (Nietzsche), trying to make the latter as methodology and philosophy of the Humanities Science (Dilthey, Heidegger, Gadamer, Ricoeur).

The course separates romantic (F. Schleiermacher, W. Dilthey) and ontological (M. Heidegger, H.-G. Gadamer) versions of hermeneutics and how the latter discloses philosophical hermeneutics. Also the course discusses *the nihilistic vocation of hermeneutics* of G. Vattimo, opens the paradigm of *weak thinking* which is connected to the paradigm of *anxious thinking* (N. Davey). These conceptual territories highlight intepretative centrifugal and centripetal directions trying to reveal different ways of hermeneutical interpretations. Such significant polemics as the debates between Gadamer and Derrida are analyzed, demonstrating the (im)possibility for a dialogue, highlighting tension between mindset of identity and difference.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Šiandien hermeneutika, kaip interpretacijos teorija, išreiškianti objektyvių, baigtinių tiesų griūtį, yra universalizuota, įgijusi ekumeninį matmenį. Italų filosofas G. Vattimo žodžiais, ji tampa „koinė, arba bendra Vakarų kultūros idioma“, išsakančia bendrą laiko jautrumą. Taip suvokiant, atsiveria hermeneutikos sąlyčių su įvairiais diskursais galimybės. Įveikiama net gamtos ir dvasios mokslų perskyra, postuliuota XIX a.

hermeneutikoje, – po T. Kuhno hermeneutika pasirodo reikšminga taip pat ir tiksluosiuose moksluose. Taigi vertinga giliau pažinti hermeneutiką kaip vieną svarbiausių šiuolaikinio mąstymo krypčių bei universalią metodologiją, dažnai pasitelkiamą įvairiausiose srityse.

Dalyko tikslas

Kurso tikslas – nagrinėjant tradicinės hermeneutikos, kaip pamatinės Vakarų tradicijos kultūrinės strategijos, kertinius taškus, taip pat metodologinio bei filosofinio apmąstymo plotmių atsiradimą ir plėtrą hermeneutikoje, atverti filosofijos studentams aktualią tarpdisciplininę humanitarinių bei socialinių mokslų problematiką. Nagrinėjant šiuolaikinės filosofijos hermeneutinį posūkį, siekiama parodyti jos, kaip vienos iš svarbiausių šiuolaikinio filosofinio mąstymo krypčių, reikšmę ir apimtį.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Hermeneutikos kilmė ir ankstyvosios jos versijos. Aptariamos hermeneutikos ištakos antikinėje Graikijoje. Pristatomos antikinė, filologinė ir teologinė hermeneutikos, analizuojamos Homero poemų re/interpretacijos.

II tema. Hermeneutika – kaip biblinės egzegzės teorija. Analizuojamos ankstyvosios krikščionybės Biblijos (Senajo ir Naujojo Testamentų) interpretacijos problemos, aptariamos egzegzės mokyklos, Augustino knygos ir pasaulio (istorijos) hermeneutika, pristatoma alegorizacijos metodo svarba.

III tema. Viduramžių simbolinis mąstymas ir keturių Rašto prasmų samprata. Atskleidžiamas viduramžių simbolinio mąstymo pobūdis ir parodoma, kaip jis skleidžiasi keturių skirtingų Šventojo Rašto prasmų interpretacijose.

IV tema. Naujųjų laikų racionalistinė hermeneutika. Analizuojama su Naujųjų laikų pasaulėvaizdžio sekularizacija siejama racionalistinė hermeneutika (Spinoza ir Hobbes'as), atitrūkusi nuo egzegzės šventraščių problematikos – perfokusavusi dėmesį prie žmogaus proto.

V tema. Hermeneutika – kaip humanitarinių mokslų metodologija ir filosofija. Analizuojama Schleiermacherio hermeneutikos universalizacija, aptariamas Dilthey'aus siekis paversti hermeneutiką universaliu *Geisteswissenschaften* (dvasios mokslų) pamatu – „istorinio proto kritika“, kaip atsvara I. Kanto „grynojo proto kritikai“, užsimojusiai suteikti pamatus gamtos mokslams. Aptariama *supratimo (Verstehung)* ir *aiškinimo (Erklärung)* skirtis dvasios ir gamtos moksluose.

VI tema. XIX a. romantinės ir XX a. ontologinės hermeneutikos versijos. Aptariami šių versijų bendrumai ir skirtumai, pabrėžiant tęstinumą. Tačiau atskleidžiami skirtingi požiūriai į tekstą ir autorių: su romantine hermeneutika siejami empatijos, kongenialumo principai praranda savo svarbą ontologinėje hermeneutikoje, nukreipusioje dėmesį nuo subjekto, kaip genialaus autoriaus, į patį tekstą.

VII tema. Hermeneutika anapus objektyvizmo ir reliatyvizmo. Ontologinė hermeneutika analizuojama kaip balansuojanti tarp objektyvizmo ir reliatyvizmo, stengiantis atskleisti, jog, viena vertus, ji nenukrypsta į redukuojantį vienprasmškumą, kita vertus, neatsipalaiduoja destruktiviam, *anything goes* pobūdžio reliatyvizmui.

VIII tema. Nihilistinis hermeneutikos pašaukimas G. Vattimo hermeneutikoje. Analizuojamas su *silpnojo mąstymo* paradigma, išreiškiančia būties silpnėjimo tendenciją, siejamas *nihilistinis pašaukimas hermeneutikoje*. Aptariamos tokio mąstymo įsigalėjimo XX a. antroje pusėje tendencijos ir kartu klausinama: Kam išlaisvina mus nihilistinis pašaukimas?

IX tema. Hermeneutikos ir dekonstrukcijos santykis: *neramus mąstymas* hermeneutikoje. Aptariamos skirtingos – įcentrinė ir išcentrinė – filosofinės hermeneutikos ir dekonstrukcijos nuostatos, taip pat išryškinamos *neramus mąstymo* (N. Davey) užuomazgos hermeneutikoje, įgalinančios hermeneutiką transformuoti.

X tema. Gadamerio ir Derrida debatai: dialogo ne/galimybė. Analizuojama dialogui provokuojanti ir kartu jo negalimybę atskleidžianti polemika. Apčiuopiamos skirtingos – tapatumo ir skirties link kreipiančios mąstysenos, neredukuojamos viena į kitą.

Studijų formos: paskaitos, seminarai, savarankiškas studento darbas.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų darbas ir darbas seminaruose – 20 % pažymio,

Koliokviumas – 30 % pažymio,

Egzaminas – 50 % pažymio.

Pagrindinė literatūra

Eil. Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.

Nr.

1.	D. Alekna. „Keturiuos Šventojo Rašto reikšmės“. - <i>Naujasis židinys</i> , 1994, Nr.7–8.
2.	B. J. Bernstein. <i>Beyond Objectivism and Relativism: Science, Hermeneutics, and Praxis</i> . United States of America: University of Pennsylvania Press, 1983.
3.	N. Davey. <i>Unquiet Understanding: Gadamer's Philosophical Hermeneutics</i> . The United States of America: State University of New York, 2006.
4.	W. Dilthey. „Dilthey Wilhelm, „Hermeneutikos atsiradimas“, in Jūratė Baranova, <i>Istorijos filosofija</i> , Vilnius: Alma littera, 2000.
5.	H.-G. Gadamer. <i>Wahrheit und Methode</i> . Tübingen, 1960.
6.	H.-G. Gadamer. <i>Grožio aktualumas. Menas kaip žaidimas, simbolis ir šventė</i> . Vilnius: Baltos lankos, 1997.
7.	H.-G. Gadamer. <i>Istorija. Menas. Kalba</i> . Vilnius: Baltos lankos, 1999.
8.	J. Grondin. <i>Filosofinės hermeneutikos įvadas</i> . Vilnius: Aidai, 2003.
9.	J. Grondin. <i>Vattimo's Latinization of Hermeneutics: Why did Gadamer resist Postmodernism?</i> In: <i>Weakening Philosophy</i> . Festschrift in Honor of Gianni Vattimo. Mc-Gill-Queens University Press, 2005.
10.	M. Heidegger. <i>Being and Time</i> . John Macquarrie and Edward Robinson (transl.). Basil Blackwell Publisher Ltd, 1962.
11.	M. Heidegeris. „Iš japono ir klausinėjančiojo pašnekėsio apie kalbą“, in <i>Rinktiniai raštai</i> , Vilnius: Mintis, 1992.
12.	M. Heidegger. „Helderlinas ir poezijos esmė“, in <i>Veidai-88</i> , Vilnius: Vaga, 1989.
13.	M. Heidegger. <i>Meno kūrinio ištaka</i> . Vilnius: Aidai, 2003.
14.	Klemensas Aleksandrietis. „Tikrosios filosofijos pažinimo užrašų Stromatai“. <i>Bažnyčios Tėvai. Antologija</i> , Vilnius: Aidai, 2003.
15.	Origenas. <i>Giesmių giesmės homilijos</i> . Vilnius: Aidai, 1996.
16.	Origenas. „Pradžios knygos VIII homilija“. <i>Bažnyčios Tėvai. Antologija</i> . Vilnius: Aidai, 2003.
17.	G. L. Ormiston, A. D. Schrift (eds.). <i>The Hermeneutic Tradition. From Ast to Ricoeur</i> . Albany: State University of New York Press, 1990.
18.	Platonas. <i>Ijonas</i> . <i>Naujasis Židinys</i> , Nr. 4, 1995.
19.	P. Ricoeur. „Mitas. Filosofinė interpretacija“, in: <i>Mitologija šiandien</i> . Vilnius: Baltos lankos, 1996.
20.	P. Ricoeur. <i>Egzistencija ir hermeneutika. Interpretacijų konfliktas</i> . Vilnius: Baltos lankos, 2001.
21.	P. Ricoeur. <i>Interpretacijos teorija</i> . Vilnius: Baltos lankos, 2000.
22.	A. Sverdiolas. <i>Apie pamėklinę būtį</i> . Vilnius: Baltos lankos, 2006.
23.	A. Sverdiolas. <i>Būti ir klausti. Hermeneutinės filosofijos studijos – 1</i> , Vilnius: Strofa, 2002.
24.	A. Sverdiolas. <i>Aiškinimo ratas. Hermeneutinės filosofijos studijos – 2</i> , Vilnius: Strofa, 2003.
25.	A. Sverdiolas. <i>Paulio Ricoeuro užuolankos</i> . In: Ricoeur, Paul. <i>Egzistencija ir hermeneutika: Interpretacijų konfliktas</i> . Vilnius: Baltos lankos, p. viii–lxxxix, 2001.
26.	G. Vattimo. <i>Beyond Interpretation: The Meaning of Hermeneutics for Philosophy</i> . David Webb (transl.). Stanford, California: Stanford University Press, 1997.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	A. Augustinas. <i>Išpažinimai: vienuolika knyga</i> . Baltos lankos. Vilnius: Baltos lankos, Nr. 4, 1994.
2.	W. Dilthey. <i>Introduction to the Human Sciences</i> . Rudolf A. Makkreel and Frithjof Rodi (ed.). Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 1989.
3.	H.-G. Gadamer. <i>Philosophical Hermeneutics</i> . David E. Linge (transl., ed.). Berkeley and Los Angeles, California: University of California Press, 1977.
4.	H.-G. Gadamer. <i>Truth and Method</i> . Joel Weinsheimer and Donald G. Marshall (transl. rev.), W. Glen-Doepel (first transl.). London, New York: Continuum, 2004.
5.	J. Grondin. <i>Festivals of Interpretation: Essays on Hans-Georg Gadamer's Work</i> . Kathleen Wright (ed.). Albany: State University of New York Press, 1990.
6.	R. Kearney. <i>Strangers and Others: From Deconstruction to Hermeneutics</i> . Leiden: Koninklijke Brill NV, 2002.
7.	D. P. Michelfelder & R. E. Palmer (ed., transl.). <i>Dialogue & Deconstruction: The Gadamer – Derrida Encounter</i> . Albany: State University of New York Press, 1989.
8.	Ch. Swartz,; P. Cilliers. <i>Dialogue Disrupted: Derrida, Gadamer and the Ethics of Discussion</i> . South African Journal of Philosophy, Vol 22 (1). University of Stellenbosch, 2003. Prieiga per internetą: http://www.uma.es/gadamer/resources/Derrida.&Gadamer.(on)-Dialogue-Disrupted---Derrida-Gadamer-and-the-Ethics-of-Discussion.pdf
9.	S. M. Feldman. <i>Made for each other: The interdependence of deconstruction and philosophical hermeneutics</i> . In: <i>Philosophy and Social Criticism</i> , Vol. 26, No 1. SAGE Publications, 2000.

10. V. Rubavičius. *Postmodernusis diskursas: filosofinė hermeneutika, dekonstrukcija, menas*. Vilnius: kultūros, filosofijos ir meno institutas, 2003.
11. T. Sheehan. *On Movement and the Destruction of Ontology*. In: Hubert Dreyfus; Mark Wrathall (ed.). *Heidegger Reexamined: Art, Poetry, and Technology*, Vol. 3.. Routledge: New York and London, p. 320–328, 2002.
12. G. Steiner. *Tikrosios esatys*. Laimantas Jonušys (vert.). Vilnius: Aidai, 1998.
13. R. Šerpytė. *Hermeneutika ir nihilizmas arba – apie filosofijos „lietuviškąją“ tapatybę*, Problemos, 78, p. 52–61, 2010.
14. R. Šerpytė. *Nihilizmas ir Vakarų filosofija*. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2007.
15. A. Uždavins. *Versmių labirintai: Proklo hermeneutinė filosofija ir mistagogija*. Vilnius: Eugrimas, 2002.
16. G. Vattimo. *Hermeneutics as Koiné*. *Theory, Culture & Society* 5, p. 399–408, 1988.
17. G. Vattimo; P. A. Rovatti. *Weak Thought*. State University of New York, 2012.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Arūnas Sverdiolas	LKTI	prof. dr.	arunas.sverdiolas@gmail.com
2.	Rūta Bagdanavičiūtė	VDU	dr.	rutavec@gmail.com

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Skyrius
FIL8004	6	Lietuvos kultūros tyrimų institutas	Lyginamųjų kultūros tyrimų skyrius

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

POSTMODERNISTINĖ FILOSOFIJA IR ESTETIKA

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

POSTMODERN PHILOSOPHY AND AESTHETICS

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kurso tikslas – išskleisti postmoderniosios filosofijos ir estetikos susiklostymo prielaidas bei aplinkybes, filosofavimo nuostatas ir bruožus, raidos ypatumus amžių sandūroje. Išryškinama ir gvildenama prancūzų poststruktūralizmo ir dekonstrukcijos, filosofinės hermeneutikos, amerikiečių urbanistinių, kultūros ir literatūros studijų sąveika, suformavusi postmoderniojo filosofavimo lauką ir teorines nuostatas, kurios išplito daugelyje HSM sričių. Dabartinės postmoderniosios filosofijos ir estetikos raidos tendencijos siejamos su naujomis tyrimų sritimis, apimančiomis žmogaus ir jo kuriamos techninės aplinkos sąveiką, taip pat gyvybės sutechnologinimą. Kurse gvildenama teorinių dekonstrukcinių nuostatų įvairovė „konfliktuojančių epistemologijų“ sąlygomis.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The aim of the course is to unfold the preconditions and factors that determined the rise and spread of postmodern philosophy and aesthetics, to develop the main philosophical attitudes and features and also the peculiarities of evolution at the junction of centuries. This aim is achieved by highlighting the interaction of French post-structuralism and deconstruction, American urban, culture and literary studies forming the field of postmodern philosophizing and theoretic attitudes that disperse into many domains of social and humanitarian studies. Contemporary postmodern philosophy and aesthetics tendencies of development are related to the explorations of manifold interactions between the human being and his technological environment, the spread of bio-nano- technologies. In the course deconstructive philosophical attitudes under conditions of “conflicting epistemologies” are considered.

Dalyko poreikis bei aktualumas

VDU, VU ir LEU bakalauro ir magistro studijų metu daugiausia dėmesio skiriama apžvalginiams filosofijos ir estetikos kursams, o naujausios postmodernistinės filosofijos ir estetikos raidos tendencijos lieka nežinomos studentams. Tęsiant studijas doktorantūroje ir atliekant kiekybiškai ir kokybiškai didesnę tyrimą, iškyla poreikis susipažinti su pastaraisiais dešimtmečiais šiose mokslo srityse išryškėjusiomis radikaliomis transformacijomis. Susipažinimas su jomis, padeda studentui pamatyti platesnį galimų disertacijos objekto interpretacijų spektrą ir praturtina doktorantūros tyrimus.

Dalyko tikslai

Šio kurso tikslas – išstudijuoti pagrindines dabartinės postmodernistinės filosofijos ir estetikos tendencijas, suvokti kaip naujaisi kultūros ir meno virsmai atsispindi teorinėje recepcijoje ir sugebėti įgytas žinias ir mokslinio tyrimo metodus kūrybiškai taikyti konkrečiame disertacijos tyrime.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Postmodernistinės filosofijos ir estetikos genezė.
 II tema. Neklasikinė ir postmodernistinė filosofija.
 III tema. Postmodernistinis lūžis ir jo istoriosofinė prasmė.
 IV tema. Heideggeris ir postmodernusis diskursas.
 V tema. Postmodernusis diskursas ir filosofinė hermeneutika.
 VI tema. Teorinių nuostatų transformacija postmodernistinėje filosofijoje ir estetikoje.
 VII tema. Foucault diskursų teorija.
 VIII tema. Deleuze nomadologija.
 IX tema. Derrida dekonstruktyvizmas.
 X tema. Lacano psichoanalitinis posūkis.
 XI tema. Baudrillardo simulakrų teorija.
 XII tema. Postmodernizmas ir Rytų estetinis reliatyvizmas.
 Studijų formos: paskaitos, seminarai, savarankiškas studento darbas.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų darbas ir darbas seminaruose – 50 % pažymio,
Egzaminas – 50 % pažymio.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Gosselin P. <i>Fuite de l'Absolu: Observations cyniques sur l'Occident postmoderne</i> . Volume I-II, Québec: Samizdat, 2006, 2008.
2.	Hottois G. <i>De la Renaissance à la Postmodernité: Une histoire de la philosophie moderne et contemporaine</i> . Bruxelles: éd. De Boeck Université, 2001.
3.	Cusset F. <i>French Theory</i> . Paris: éd. La Découverte, Paris, 2003.
4.	Deleuze G. <i>Foucault</i> . Paris: Minuit, 1986.
5.	Derrida J. <i>Apie gramatologiją</i> . Vilnius: Baltos lankos, 2005.
6.	Dosse F. <i>History of Structuralism</i> . Vol 2: The Sign Sets, 1967—Present. Minneapolis, London: University of Minnesota Press, 1997.
7.	Foucault M. <i>Dits et écrits</i> . Vol. 1-4, Paris, Gallimard, 1994.
8.	Heidegeris M. <i>Rinktiniai raštai</i> . Iš vokiečių k. vertė A. Šliogeris. Vilnius: Mintis, 1980.
9.	Jameson F. <i>Kultūros posūkis. Rinktiniai darbai apie postmodernizmą, 1983—1998</i> . Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2002.
10.	Lyotard J.-F. <i>Postmodernus būvis. Šiuolaikinį žinojimą aptariant</i> . Vilnius: Baltos lankos, 1993.
11.	Foucault M. <i>Ethics, Subjectivity, and Truth. The Essential Works of Foucault 1954—1984</i> . Vol. 1. Ed. by P.Rabinow. New York: The New Press, 1997.
12.	Foucault M. <i>Power/Knowledge</i> . New York, Random House, 1980.
13.	Rorty R. <i>Objectivity, Relativism and Truth</i> . Philosophical Papers vol. 1. Cambridge University Press, 1991.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Andrijauskas A. <i>Neklasikinės ir postmodernistinės filosofijos metamorfozės</i> . Vilnius, Vilniaus aukciono biblioteka, 2010.
2.	Bartas R. <i>Teksto malonumas</i> . Vilnius: Vaga, 1991.
3.	Baudrillard J. <i>Simuliakrai ir simuliacija</i> . Vilnius: Baltos lankos, 2002.
4.	Bauman Z. <i>Postmodernity and Its Discontents</i> . New York; The New York University Press, 1997.
5.	De Man P. <i>Allegories of Reading</i> . New Haven-London: Yale UP, 1979.
6.	Rubavičius V. <i>Postmodernusis kapitalizmas</i> . Kaunas: Kitos knygos, 2010.
7.	Rubavičius V. <i>Postmodernusis diskursas: filosofinė hermeneutika, dekonstrukcija, menas</i> . Vilnius: Kultūros, filosofijos ir meno institutas, 2003.
8.	Kremer-Marietti A. <i>La raison créatrice. Moderne ou postmoderne</i> . Paris: Kimé, 1996.
9.	Petit J-F. <i>Penser après les postmodernes</i> . Paris : Boucher / Chastel, 2005.
10.	Sokal A., Bricmont J., Hochstedt B. <i>Pseudosciences et postmodernisme</i> . Paris: Odile Jacob, 2005.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Antanas Andrijauskas	LKTI	habil. dr.	aandrijauskas@gmail.com

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Skyrius
FIL8005	6	Lietuvos kultūros tyrimų institutas	Šiuolaikinės filosofijos skyrius

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

POSTSTRUKTŪRALIZMAS

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

POSTSTRUCTURALISM

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kurso tikslas – supažindinti su poststruktūralizmo sąvokomis ir problemomis, atskleisti poststruktūralizmo santykį su struktūralizmu bei kitomis filosofijos kryptimis – kritine teorija bei psichoanalize. Apibrėžti poststruktūralizmo santykį su klasikinės filosofijos paradigma ir atkreipti dėmesį į šiuos svarbiausius teorinius momentus: subjekto ir esaties metafizikos kritiką, skirtumo ir tapatybės santykio inversiją, nepasitikėjimą „didžiais naratyvais“, žinojimo ir galios santykių archeologiją ir genealogiją, ideologijos ir tikrovės santykį, tikrovės „praradimo“ klausimą. Kursas supažindins su svarbiausių poststruktūralizmo teoretikų – R. Barthes'o, J. Derrida, M. Foucault, G. Deleuze'o ir F. Guattari, J.-F. Lyotard'o, L. Althusserio, P. Sloterdijko, S. Žižeko darbais ir jų suformuluotomis teorijomis bei sąvokomis.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The aim of the course is to introduce the most important concepts and problems in poststructuralist thought, to demonstrate the place of poststructuralist theory among other disciplines – structuralism, critical theory, psychoanalysis. The course aims to demonstrate the gap between the poststructuralist theory and classical philosophy and to discuss such theoretical shift as the critique of subject and the metaphysics of presence; the inverted relationship between difference and identity; the critique of “grand narratives”, the archeology and genealogy of the relationships between knowledge and power, the relationship between ideology and reality, the question of the Real and reality. The course introduces the main works and notions of prominent poststructuralist thinkers - R. Barthes, J. Derrida, M. Foucault, G. Deleuze and F. Guattari, J.-F. Lyotard, L. Althusser, P. Sloterdijk, S. Žižek. Teaching methods: lectures, seminars, essay writing.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Kursas pristato svarbiausias poststruktūralistinės teorijos kryptis, kurios gali būti naudojamos kaip humanitarinių mokslų metodologijos. Poststruktūralistinių teorijų ir sąvokų išmanymas būtinas visiems filosofijos srities tyrėjams, norintiems kontekstualizuoti ir apibrėžti savo tyrimus šiuolaikinės kritinės teorijos kontekste. Kursas aktualus tiek dėl formuluojamų problemų, kurios vis dar aktualios humanitarinių mokslų kontekste, tiek dėl tyrimo metodologijų, kurios gali būti pritaikomos tiek filosofijos, tiek kitoms disciplinoms.

Dalyko tikslai

Kurso tikslas – supažindinti su svarbiausiomis poststruktūralizmo figūromis ir kryptimis, apibrėžti svarbiausias poststruktūralizmo metodologijas ir sąvokas, išmokyti jas taikyti diskursyviųjų ir vizualinių fenomenų analizei. Išmokyti lyginti ir sisteminti skirtingų teoretikų metodologijas.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Subjekto mirtis. Temoje analizuojama metafizinio subjekto ir autoriaus kritika R. Barthes'o ir M. Foucault darbuose; aptariama, kaip keičiasi diskursyvios struktūros po „autoriaus mirties“.

II tema. J. Derrida ir „esaties metafizikos“ kritika. Temoje aptariama J. Derrida dekonstrukcijos samprata ir jos įtaka postmoderniajai filosofijai (postfeminizmas, postkolonializmas); analizuojamos specifinės J. Derrida sąvokos: *différance*, *pharmakon*, *suplement*, *pėdsakas*, *archi-raštas*. Aptariamos Derrida teorijos etinės ir politinės implikacijos.

III tema. G. Deleuze'o ir Guattari nomadologija. Temoje aptariama Deleuze'o skirtumo samprata, palyginamos Deleuze'o ir Derrida skirtumo sampratos. Analizuojamas Deleuze'o ir Guattari santykis su struktūralizmu ir poststruktūralizmu bei psichoanalize. Aptariama subjekto, reikšmės ir organizacijos principų kritika; galios aparatų ir kontrolės visuomenės kritika.

IV tema. M. Foucault: žinojimo ir galios santykis. Temoje analizuojamas ankstyvasis Foucault ir jo sukurta „žinojimo archeologija“, aptariamas vėlyvasis M. Foucault, jo aprašomas galios ir diskurso santykis.

Supažindinama su Foucault galios, seksualumo ir subjektyvumo koncepcijomis.

V tema. F. Jamesonas: postmodernizmas kaip vėlyvojo kapitalizmo kultūrinė logika. Aptariama Jamesono postmodernizmo samprata.

VI tema. J.-F. Lyotard'o postmodernizmo samprata. Temoje analizuojama J.-F. Lyotard'o skirtumo (*the differend*) samprata, "nežmoniškumo" koncepcija ir postmodernaus būvio charakteristikos.

VII tema. Postmoderni ideologijos kritika: L. Althusseris, P. Sloterdijkas, S. Žižekas. Temoje analizuojama Althusserio "ideologinių valstybės aparatų" koncepcija, interpeliacijos samprata. Aptiriamos Sloterdijko ir Žižeko ideologijos sampratos.

Studijų formos: paskaitos, seminarai, savarankiškas studento darbas.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų darbas ir darbas seminaruose – 50 % pažymio,

Egzaminas – 50 % pažymio.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Althusser L. <i>Lenin and Philosophy and Other Essays</i> . New York, London: Monthly Review Press, 1971 (2001).
2.	Barthes R. "The Death of the Author". In: <i>Image, Music, Text</i> . New York: Hill, 1977.
3.	Deleuze G., Guattari F. <i>Anti-Oedipus: Capitalism and Schizophrenia</i> . London: Athlone, 1983.
4.	Deleuze G., Guattari F. <i>A Thousand Plateaus</i> . London: Athlone, 1988.
5.	Derrida J. <i>Dissemination</i> . London, New York: Continuum, 2004.
6.	Derrida J. <i>Writing and Difference</i> . London, New York: Routledge, 2003.
7.	Derrida J. <i>Of Grammatology</i> . Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1974. Derrida J. <i>Apie gramatologiją</i> . Vilnius: Baltos lankos, 2007.
8.	Foucault M. <i>Disciplinuoti ir bausti. Kalėjimo gimimas</i> . Vilnius : Baltos lankos, 1998.
9.	Foucault M. <i>Seksualumo istorija</i> . Vilnius: Vaga, 1999.
10.	Foucault M. Kas yra autorius, in: <i>Metai</i> , 1992, Nr. 9-10, p. 129-139.
11.	Jameson F. <i>Kultūros posūkis: Rinktiniai darbai apie postmodernizmą (1983–1998)</i> . Vilnius: LRSL, 2002.
12.	Lyotard J.-F. <i>Postmodernus būvis</i> . Vilnius: Baltos lankos, 1993.
13.	Lyotard J.-F. <i>The Differend: Phrases in Dispute</i> . Minneapolis: University of Minnesota Press, 1988
14.	Sloterdijk P. <i>Ciniškojo proto kritika</i> . Vilnius: Alma littera, 1999.
15.	Žižek S. <i>Viskas, ką norėjote sužinoti apie Žižeką, bet nedrįsote paklausti Lacano</i> (sud. A. Žukauskaitė). Vilnius, LRSL, 2005.
16.	Žižek S. <i>The Sublime Object of ideology</i> . London: Verso, 1989.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Braidotti R. <i>After Poststructuralism: Transitions and Transformations</i> . Acumen Pub., 2013.
2.	Belsey C. <i>Poststructuralism: A Very Short Introduction</i> . Oxford University Press, 2002.
3.	Parkes R. J. <i>What Is Poststructuralism?</i> Academic Bytes, 1 ed. 2012.
4.	Schrift A. D. <i>Poststructuralism and Critical Theory's Second Generation</i> . Acumen Pub., 2013.
5.	<i>Post/modernizmas</i> (sud. A.Žukauskaitė). Kaunas: Kitos knygos, Meno parkas, 2006.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Audronė Žukauskaitė	LKTI	dr.	audronezukauskaite@takas.lt
2.	Almira Ousmanova	EHU	prof. dr.	almira.ousmanova@ehu.lt

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Fakultetas	Katedra
FIL8006	6	Vytauto Didžiojo universitetas	Politikos mokslų ir diplomatijos fakultetas	Socialinės ir politinės teorijos katedra

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

ŠIUOLAIKINĖ KONTINENTINĖ POLITINĖ FILOSOFIJA

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

CONTEMPORARY CONTINENTAL POLITICAL PHILOSOPHY

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kurso metu kritiškai diskutuojamos kontinentinės politinės filosofijos teorijos, svarbiausios idėjos, argumentai, sąvokos ir tekstų poetika. Nagrinėjamos temos remiasi prieštaravimų principu ir negatyviosios dialektikos metodu, politinės filosofijos ir politinės sociologijos, politinės antropologijos ir politinės ekonomikos dialogu. Svarstomas politiškumas, politiškumo kūrimas ir gaminimas, jo distribucija, politiškumo analizės paradigmos. Nagrinėjama klasės, valdžios prigimtis, asmeninio sprendimo galimybė, valstybės ir modernizacijos bei revoliucijos santykis. Kontinentinės politinės filosofijos seminaro metu bus nagrinėjami kai kurie šios krypties autoriai, o kurso turinys keisis kas metai.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The course critically discusses continental theories of political philosophy, main ideas and arguments, concepts and poetics of texts. Considered topics is based on the principle of contradiction and method of negative dialectics, on the basis of dialogue between philosophy and political sociology, anthropology and economy. The concept of political, creation and production of the political, distribution of the one, paradigms of analysis of political are discussed in the course. The ideas of class, power, possibilities for individual choice, relations between state and modernization and revolution are interpreted. Some authors of continental political philosophy will be considered in the seminar and content of the course will be changed every year.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Šiuolaikinių politinės filosofijos supratimas padės rašyti disertacijas ir mokslo tiriamuosius darbus politikos mokslų, politinės sociologijos, politinės antropologijos ir psichologijos, politinės ekonomikos srityse.

Dalyko tikslai

Kursas siekia suprasti svarbiausias šiuolaikinės kontinentinės politinės filosofijos teorijas, sąvokas bei išmoksi jas analizuoti remiantis skirtingomis paradigmomis ir metodais.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Politiškumo sąvoka, jos istoriškumas: abstraktumas ir konkretumas, turinio raida. Šiandieninis politiškumo kūrimas ir gaminimas, distribucija, politiškumo analizės paradigmos. Politinės filosofijos santykis su politine antropologija/sociologija/psichologija/ekonomika. Politinis praxis ir institucijos kilmė, politinio naratyvo funkcijos.

II tema. Pagrindinės sąvokos: transcendencija/utopija vs gyvenamasis pasaulis; politinis mitas/viešpataujantis pasakojimas vs kasdienė politika; viešasis interesas vs asmeninis geismas; asmeninis suvokimas vs komunikacinis protas; individualizmas vs komunitarizmas; esencializmas vs konstruktyvizmas; masės vs elitas vs vid.klasė; laisvė formų įvairovė vs pareiga; laisvas pasirinkimas vs įtikinėjimas/manipuliacija; realus interesų atstovavimas vs spektaklio visuomenė; laisvas politinis žaismas vs disciplina/režimas; asmens raida vs subjekto reguliavimas; saviorganizacija/savivalda vs valstybė; suverenumo formų įvairovė.

III tema. Politiniai procesai: prieštaravimo ir konflikto reikšmė. Pagrindinių prieštaravimų paieška: dėl egoizmo (T. Hobbes); dėl susvetimėjimo ir mąstymo formų bei turinio nesuderinamumo (Hegelis), dėl gamybos formų (pamatinių struktūrų) ir gamybinių santykių prieštaravimo (K. Marxas), dėl hegemonijos (struktūros) ir didelių grupių (tautinių, rasinių, klasinių) neatitikimo; dėl tautų ir klasių kovos.

IV tema. Luominis, klasinis ir tautinis sąmoningumas. G. Lukacs klasinio sąmoningumo teorija. Klasė vs asmens egzistencija. Naujosios klasės: nomenklatūra vs biurokratija, kūrybinė ir meritokratinė klasės. Klasių teorijos silpnumai ir jos kritika.

V tema. Totalitarizmo ir autoritarizmo kritika H. Arendt, K. Popper, F. Hayek, T. Adorno ir kt. tyrinėjimuose.

VI tema. Politinio veiksmo teorija. Politinio lauko ir politinės arenos samprata. Diskusija dėl individo vaidmens. Linijinės istorijos ir esencializmo kritika. Daugialinijiškumas ir bifurkacijos samprata.

VII tema. Revoliucijos teorija. Valstybės ir revoliucijos santykis. Revoliucinis mąstymas ir nuolatinio kismo teorija. Įsitikinimo samprata.

VIII tema. Naujosios politinės galios teorijos. Diskursas ir geismas. M.Foucault: diskursyvių formacijų ir geismo kritika.

IX tema. Politinės lyderystės teorijos. Pono ir tarno dialektika. Lyderystės ir meistrystės dialektika. Politinės triksterystės samprata. Kolektyviniai mąstymo archetipai, suvokimo schematizmas ir asmens sprendimas.

X tema. Spektaklio visuomenės kritika ir tarptautinis situacionizmas. Kapitalo, visuomenės spektaklizacijos ir manipuliacijos raida.

XI tema. Negatyvioji politikos dialektika: vienmačio racionalumo, modernizacijos sąlygų ir komunikacinio proto reikšmės teorijos (M. Horkheimer, T. Adorno, H. Marcuze, W. Reich, J. Habermas).

XII tema. Mažosios politikos samprata. Mažoji literatūra, nehegemoniniai ryšiai, naujų ir alternatyvių suvokimo schemų aiškinimas (po G. Deleuze, F. Guattari).

XIII tema. Politinio disidentizmo, frakciškumo, nukrypimo, inovacijos, kūrybingumo sampratos. XX-XXI amžiaus Vidurio ir Rytų emigracijos ir disidentų politinė filosofija (Eurazijos sąjūdis, N. Berdiajevas, A. Solženycinas, V. Bukovskis, V. Havelas, V. Tismaneanu, J. Kubik, A. Štromas ir kiti).

Studijų metodai: paskaitos, diskusijos kurso temomis, individualios konsultacijos dėl kūrybinio esė, baigiamojo kūrybinio esė rašymas ir diskusija apie ją.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų rašto darbas ir seminarai – 50 % ,
 Egzamino rašto darbas (kūrybinis esė) – 50 %.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Mouffe Ch. <i>On the Political</i> . London: Taylor & Francis, 2005.
2.	Mouffe Ch. <i>The Return of the Political Phronesis</i> London: Verso, 1993.
3.	Ranciere J. <i>Dissensus: On Politics and Aesthetics</i> . London: Continuum, 2010.
4.	Подорога В. <i>Апология политического</i> . Москва: ГУ ВШЭ, 2010.
5.	Mažeikis G. <i>Po Pono ir tarno. Meistrystės ir lyderystės dialektika</i> . Kaunas: Kitos knygos, 2012.
6.	Mažeikis G. <i>Įsitikinimai: sąmoningumo metamorfozės</i> . Kaunas, Kitos knygos, 2013.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Habermas J. <i>Modernybės filosofinis diskursas</i> . Vilnius: Alma litera, 2002.
2.	Habermas J. <i>On the Pragmatics of Social Interaction. Preliminary Studies in the Theory of Communicative Action</i> . Cambridge, Mass : MIT Press, 2001.
3.	Horkheimer M., Adorno T. <i>Apšvietos dialektika</i> . Vilnius: Margi raštai, 2006.
4.	Debord G. <i>Spektaklio visuomenė</i> . Kaunas: Kitos knygos, 2006.
5.	Foucault M. <i>Disciplinuoti ir bausti: kalėjimo gimimas</i> . Vilnius, Baltos lankos, 1998.
6.	Foucault M. <i>Diskurso tvarka</i> . Vilnius, Baltos lankos, 1998.
7.	Havel V. <i>Kas žmogaus galioje</i> . Vilnius: Vaga, 1995.
8.	Marcuse H. <i>Counterrevolution and Revolt</i> . Boston: Beacon Press, 1972.
9.	Marcuse H. <i>One-Dimensional Man: Studies in the Ideology of Advanced Industrial Society</i> . Boston: Beacon, 1964.
10.	Holland E. W. <i>Deleuze and Guattari's Anti-Oedipus: Introduction to Schizoanalysis</i> . London and New York: Routledge, 1999.
11.	Rancière <i>Hatred of Democracy</i> . London : Verso, 2006.
12.	Hardt M., Negri A. <i>Empire</i> , Harvard University Press, 2000.
13.	Солженицын А. <i>Архипелаг ГУЛлаг</i> , т. 1. YMCA-PRESS, Paris, 1973.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas

1.	Gintautas Mažeikis	VDU	prof. dr.	g.mazeikis@pmdf.vdu.lt
----	--------------------	-----	-----------	--

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Fakultetas	Katedra
FIL8007	6	Vytauto Didžiojo universitetas	Politikos mokslų ir diplomatijos fakultetas	Socialinės ir politinės teorijos katedra

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

ŠIUOLAIKINĖ ANALITINĖ POLITINĖ FILOSOFIJA

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

CONTEMPORARY ANALYTICAL POLITICAL PHILOSOPHY

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Seminarai	0,56 kr.
Konsultacijos	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kursas tyrinėja šiuolaikinę analitinę politinę filosofiją pasirinktinai, priklausomai nuo studijuojančių doktorantų ir profesoriaus interesų: utilitarizmo, konsekvencializmo, deontologijos, komunitarizmo, liberalizmo, pragmatizmo politinės filosofijos kryptis, aptaria jų svarbiausias koncepcijas, samprotavimo metodus, euristiką, skirtingų mokyklų sąsajas. Tyrinėjimų metu siekiama suprasti ir išmokti naudotis analitinės filosofijos metodais (argumentacija, aporijomis, paradokais, antinomijomis, sofizmų kritika, logikos ir poetikos priemonėmis, kalbinių žaidimų teorija), aiškinti analitinės (plačiąja prasme) politinės filosofijos teorijas, idėjas, argumentus, opozicijas, kritinius ir kitus samprotavimų metodus.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The course researches Contemporary Analytical political philosophy by choosing of object according to interests of Ph. D. students and Professor. Different schools of political philosophy: utilitarianism, consequentialism, communitarianism, deontology, liberalism, analytical, pragmatism, their main concepts, methods of consideration, heuristics, and relations will be considered in the course. It will learn, understand and use the instruments of contemporary analytical philosophy (argumentation, aporias, paradoxes, antinomies, critics of sophisms, other means of logic and poetic, theory of language games and others) in the process of researches. The course will present analytical political theories, ideas, arguments, oppositions, critical and other methods of considerations.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Dalyko reikšmingas studijuojantiems liberalizmo bei dešiniąsias ideologijas, JAV, Didžiosios Britanijos ir Skandinavijos kraštų politinės filosofijos tradiciją, bei su ja susijusias valstybės gerovės, piliečių laisvių ir prievolių idėjas, jų argumentavimo būdus.

Dalyko tikslai

Studijuoti analitinės politinės filosofijos svarbiausias idėjas, principus ir jų argumentavimo būdus.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Analitinės politinės filosofijos idėja ir jos istorija. Analitinės filosofijos idėja ir jos istorija. Politinės analitinės filosofijos gimimas. B. Russelo įtaka.
 II tema. Analitinio filosofinio argumentavimo principai ir metodai. Analitinės filosofijos euristika: argumentavimo logika, sofizmų kritika, paradoksų, antinomijų, aporijų analizė ir kritika. Idėjų ir vertybių analizė, jų turinio istorinė-politinė sklaida ir politikos principų formavimas.
 III tema. Kalbinių žaidimų teorija ir jos taikumas politinei sferai, L. Wittgensteino įtaka.
 IV tema. Pagrindinės kryptys: Utilitarizmo, deontologijos, konsekvencializmo, komunitarizmo, politinio liberalizmo, pragmatizmo teorijos.
 V tema. Pirminių šaltinių problema: prigimtinė teisė. Natūralūs kūnai ir socialinės teisės.
 VI tema. Etinis ir teisinis subjektai. Teisės neutralumo idėja.
 VII tema. Teisingumo teorijos.
 VIII tema. Socialinės sutarties teorijos.
 XIX tema. J. Rawlso politinė filosofija.
 X tema. M. Oakeshotto politinė filosofija.
 XI tema. R. Nozick'o minarchizmo arba minimalios valstybės teorija. Britų anarchizmo filosofija: S. Newman. Postanarchizmo teorija.
 XII tema. R. Dworkino politinės teisės filosofijos idėjos.

XIII tema. Analitinė filosofija ir idėjų istorija: I. Berlinas ir jo pasekėjai.
 XIV tema. Libertarizmo/avarchizmo versus komunitarizmas diskusija: M. Sandel, Ch. Taylor ir kt.
 XV tema. Pragmatizmo politinė filosofija: J. Dewey, R. Rorty politiniai-filosofiniai samprotavimai.
 XVI tema. W. E. Connolly pliuralizmo ir agonistinės demokratijos teorijos.

Studijų metodai: paskaitos, diskusijos kurso temomis, individualios konsultacijos dėl kūrybinio esė, baigiamojo kūrybinio esė rašymas ir diskusija apie ją.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų darbas ir darbas seminaruose – 50 % pažymio,
 Egzaminas – 50 % pažymio.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Braybrooke D. Analytical Political Philosophy: From Discourse, Edification. University of Toronto Press, 2006.
2.	Rainer F. Contexts of Justice. Political philosophy beyond Liberalism and Communitarianism. Berkeley: University of California Press, 2002.
3.	Freeman S. Justice and Social Contract. Essay on Rawlsian Philosophy. Oxford: Oxford University Press, 2007.
4.	Rawls J. Politinis liberalizmas. Vilnius: Eugrimas, 2002.
5.	Nozick R. Anarchija, valstybė ir utopija. Vilnius: Eugrimas, 2003.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Berlin I. Vienovė ir įvairovė: žvilgsniai į idėjų istoriją, vert. A. Jokubaitis, Vilnius: Amžius, 1995.
2.	Jokubaitis A. Trys politikos aspektai: praktika, teorija, menas. V.: Vilniaus universiteto leidykla, 2005.
3.	Jokubaitis A. Liberalizmo tapatumo problemos. V.: Versus Aureus, 2003.
4.	Šiuolaikinė politinė filosofija: antologija (1998) (sud. János Kis). Vilnius, Pradai, 1998.
5.	Mickūnas A. Demokratija šiandien. Vilnius: Versus aureus, 2007.
6.	Hayek F. A. von. Teisė, įstatymų leidyba ir laisvė. Vilnius, 1998.
7.	Dworkin R. Rimtas požiūris į teises. Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjunga, 2004.
8.	Dworkin R. Teisės imperija. Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2005.
9.	Dworkin R. Principo reikalas. Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2006.
10.	Russel B. Political ideals. London: Routledge, 1977.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Gintautas Mažeikis	VDU	prof. dr.	g.mazeikis@pmdf.vdu.lt
2.	Auksė Balčytienė	VDU	prof. dr.	a.balcytiene@pmdf.vdu.lt

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Fakultetas	Katedra
FIL8008	6	Vytauto Didžiojo universitetas	Politikos mokslų ir diplomatijos fakultetas	Socialinės ir politinės teorijos katedra

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

FILOSOFIJOS ISTORIJOS TEORIJŲ IR METODOLOGIJOS SEMINARAS

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

SEMINAR OF HISTORY OF PHILOSOPHY AND METHODOLOGY

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Remiantis filosofijos istorijos pavyzdžiais ir tekstais atskleidžiami paradigmatai filosofijos istorijos skurtumai. Parodomas istorijos naratyvumas ir daugiakryptiškumas, institucionalumas, nenutrūkstamumo ir trūkių bruožai. Kalbama apie filosofijos istorijos tyrimo metodologijų įvairovę: kritikuojami linijiniai, eurocentristiniai, vienmačiai, kolonijiniai, holistiniai, esencialistiniai požiūriai; analizuojami hegeliniai, neomarksizmo, struktūralizmo ir poststruktūralizmo, pragmatizmo, analitiniai metodai; diskutuojami heterogeniški, nelinijiniai, intertekstualūs, hermeneutiniai, idėjų istorijos, negatyviosios dialektikos, idėjų geneologijos ir archeologijos, komparatyvistiniai, pokolonijiniai ir kiti požiūriai.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The course explains paradigmatic differences of history of philosophy on the basis of examples from history of philosophy and related texts. Narrative and multi-dimensional, institutional, continuous and disrupted character of history is discussed. The course speaks about methodological multiplicity of researches in history of philosophy and will criticize: linear, Eurocentric, one dimensional, colonial, holistic, essentialist approaches. The course analyzes Hegelian, neo-Marxist, structural and post structural, pragmatic, analytical methods. The heterogenic, nonlinear, intertextual, hermeneutics, history of ideas, negative dialectics, genealogy and archaeology of ideas, comparative, postcolonial and others points of view are interpreted.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Kursas reikšmingas studijuojantiems filosofijos istorija arba jos elementus ir renkantis tyrimo metodologiją. Kursas yra aktualus siekiant įveikti metodologinį nacionalizmą ir kurti atvirą įvairovei visuomenę.

Dalyko tikslai

Kurso tikslas yra kritikuoti metafizines, esencialistines ir hegemonines metodologijas, parodyti alternatyvų įvairovę ir pakankamo pagrindimo būtinumą, nagrinėti šiuolaikinės filosofijos istorijos galimybes ir sprendimus.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Nelinijinės ir daugialinijinės istorijos analizė. Rizomatiškumo samprata. Esencializmo ir finalizmo kritika. Hegelinės filosofijos istorijos kritika.

II tema. Marksitinės ir neomarksistinės filosofijos istorijos analizė ir kritika. Hegemoninės, kolonijinės, ideologinės istoriografijos kritika. Filosofijos kaip „tarnaitės“ vaidmens analizė: teologijos, politinės ideologijos, klasės viešpatavimo, diskurso pateisinimo.

III tema. Institucinės istoriografijos kritika ir tradicijos bei „mokyklos“ analizė. Institucinės priklausomybės ir meistrystės skirtis: komuliatyvinis žinojimas, patyrimas ir poetika. Nihilizmas ir filosofijos istorija. F. Nietzsches ir jo pasekėjų filosofijos istorija.

IV tema. Vienmačio mąstymo samprata ir vienmatisumo racionalumas. Filosofijos istorija atverianti laisvę ir įvairovę ir pateisinanti bei suvaržanti. Filosofijos istorija kaip kritinės teorijos prielaida; argumentavimo, retorikos bei filosofijos poetikos tikslai komunitarizmo ir atviros įvairovei visuomenės požiūriu.

V tema. Pozityvistinė istorijos filosofija. Wł. Tatarkiewicz ir R. Plečkaitis.

VI tema. Neoplatoniškosios-hermetinės filosofijos istorijos ir jos ribos. A. Losevo, A. Uždavinio fenomenai.

VII tema. Neohegelietiška filosofijos istorija ir idėjų istorijos pradžia: R.G. Collingwood.

VIII tema. Hermeneutinė filosofijos istorija: egzistenciškai svarbios patirties interpretacija. M. Heideggeris, G.

Gadamer, P. Ricoeur ir A. Sverdiolas.

IX tema. K.G. Jungo psichoanalitinė filosofijos istorija: psichikos likimai ir alchemija. Jungo idėjų kritika.

X tema. Analitinė istorijos filosofija kaip argumentavimo įvairovių atskleidimas. I. Berlin ir vertybių teorija.

XI tema. Filosofijos istorija, kaip nihilizmo, kritinio mąstymo ir išsilaisvinimo patirtis: J. Baudrillardas, A. Šliogeris.

XII tema. Poststruktūralizmo filosofijos istorija G. Deleuze ir F. Guattari, J. Derrida kūrinuose.

Studijų metodai: paskaitos, diskusijos kurso temomis, individualios konsultacijos dėl kūrybinio esė, baigiamojo kūrybinio esė rašymas ir diskusija apie ją.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų darbas – 50 % pažymio,

Egzaminas – 50 % pažymio.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Hegel G. <i>Filosofijos istorijos paskaitos</i> . T. 1. Vilnius: Alma litera, 1999.
2.	Foucault M. <i>Order of Things: an archeology of the human sciences</i> . New York: Routledge, 2005.
3.	Collingwood R.G. <i>The Idea of History</i> . Oxford: Oxford University Press, 1946.
4.	Deleuze G. <i>The Fold. Leibniz and the Baroque</i> . London: Continuum, 2006.
5.	Berlin I. <i>Vienovė ir įvairovė: žvilgsniai į idėjų istoriją</i> . Vilnius: Amžius, 1995.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	<i>Hegel's history of philosophy</i> . New interpretations. New York: State University of New York, 2003.
2.	Manuel De Landa. <i>A Thousand Years of Nonlinear History</i> . New York: Zoone Books, 2000.
3.	Jenkins K. <i>History of postmodern philosophy</i> . London: Routledge, 2001.
4.	<i>Postcolonial Philosophy of Religion</i> . Ed. By. Purushottama Bilimoria, Andrew B. Irvine. Amsterdam: Springer, 2009.
5.	Novack G. <i>Marxist Writings on History and Philosophy</i> . Newtown: Resistance book, 2008.
6.	McGushin E. P. Foucault's Askesis. An Introduction to the Philosophical Life. Northwestern University Press, 2007.
7.	King P. <i>The History of ideas</i> . New Jersey: Barnes and Noble Books, 1983.
8.	Bevir M. <i>Logic of the History of Ideas</i> . Cambridge: Cambridge University Press, 1999.
9.	Uždavinys A. <i>Hermio Trismegisto išminties kelias</i> , Vilnius: Sophia, 2005.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Gintautas Mažeikis	VDU	prof. dr.	g.mazeikis@pmdf.vdu.lt

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Fakultetas	Katedra
FIL8009	6	Vytauto Didžiojo universitetas	Humanitarinių mokslų fakultetas	Filosofijos katedra

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

RYTŲ FILOSOFIJOS PROBLEMATIKA IR RAIDA

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

THE DEVELOPMENT AND TOPICS OF ASIAN PHILOSOPHY

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kurso metu doktorantai supažindinami su pagrindinėmis Rytų mąstymo tradicijomis bei filosofinėmis mokyklomis, analizuojama pagrindinių filosofinių idėjų raida ir kaita. Ypatingas dėmesys skiriamas filosofijos, etikos bei religijos santykiui, parodant Rytų filosofijos specifiką, išryškinant tipologinius panašumus ir skirtumus nuo Vakarų filosofavimo. Kurso metu bus pateikiama pažintinė-panoraminė Azijos filosofinių tradicijų perspektyva, orientuojantis į tris didžiuosius kultūrinius Azijos regionus: Artimieji Rytai, Pietų Azija ir Rytų Azija. Atsižvelgiant į glaudų teorinio ir praktinio mąstymo ryšį Azijoje, bus pristatomos pagrindinės filosofinės-religinės sistemos. Didelis dėmesys skiriamas konceptualioms filosofinėms-etinėms ir religinėms kategorijoms bei sąvokoms, parodant jų funkcionavimo kultūrinį ir istorinį kontekstus.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The goal of this course is to introduce the main Asian philosophical traditions and schools by revealing cultural features, historical transformations, and paradigms of symbolical thinking and completeness of worldview systems. A special attention will be paid to the relations between religions, ethical systems and philosophies in Asian cultures by revealing the unique characteristics of traditional Oriental thinking similarities and differences from Western philosophy. During this course the broad introduction into the Asian philosophical traditions will be provided by emphasizing three main areas: South Asia, East Asia and Middle East Asia. Keeping in mind the close relation between practical and theoretical thinking in the Oriental world, the main thinking systems will be introduced. A significant attention will be paid to the essential philosophical and religious categories and concept) by revealing the historical and cultural contexts of their functioning.

Dalyko poreikis bei aktualumas

VDU bakalauro ir magistro Filosofijos studijų metu daugiausia dėmesio skiriama Vakarų filosofijai. Tuo tarpu ne vienas Vakarų filosofų yra patyręs Rytų filosofinių tradicijų įtaką, kurios ištakos lieka nežinomos studentams. Tęsiant studijas doktorantūroje ir atliekant kiekybiškai ir kokybiškai didesnę tyrimą, išskyla poreikis ne tik analizuoti konkrečių filosofų santykį su kitų civilizacijų mąstytojais, bet ir susipažinti su bendru globaliu filosofinių problemų sprendimo kontekstu. Susipažinimas su Rytų šalių filosofijos raida ir problematika padeda studentui pamatyti platesnį galimų disertacijos objekto interpretacijų spektrą ir praturtina doktorantūros tyrimus.

Dalyko tikslai

Kurso tikslas – supažindinti doktorantus su pagrindinėmis Rytų filosofinėmis tradicijomis ir mokyklomis, atskleidžiant jų kultūrinius savitumus, istorinės raidos metamorfozes, simbolinio mąstymo paradigmas, pasaulėžiūrinių sistemų visumą.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. “Rytų filosofija” ir jos aktualumas. Supažindinama su Rytų regionine tipologija ir Rytų tradicijų įtaka Vakarų filosofijai; aptariamas probleminis “bendrijų filosofinių klausimų” statusas.

II tema. Religijos ir filosofijos santykis Rytuose. Analizuojama filosofijos ir religijos bei filosofijos ir mokslo tarpusavio sąveika Rytų mąstymo tradicijose bei filosofinėse mokyklose.

III tema. Indų mąstymo tradicijos. Aptariami indų mąstysenos bruožai; analizuojama Vedų literatūra, mitologija ir kosmogonija, Upanišadų misticizmas; gilinamasi į pagrindines hinduizmo idėjas remiantis konkrečių hinduizmo filosofinių mokyklų tekstais.

IV tema. Budizmo filosofija. Supažindinama su kertiniais budizmo principais; analizuojamos dharmų, tapsmo ir savasties ir ne-savasties sampratos; lyginamas skirtingų budizmo mokyklų mokymas esminiais filosofijos

klausimais.

V tema. Budizmo filosofijos transformacijos Rytų Azijoje. Gilinamasi į budizmo filosofijos sklaidą ir kaitą Tibete, Korėjoje ir Japonijoje; analizuojama budizmo ir vietinių šamaninių tradicijų sąveika ontologijos, antropologijos, etikos, religijos filosofijos srityse.

VI tema. Konfucianizmo filosofijos formavimasis ir raida. Nagrinėjamos Konfucijaus filosofijos ištakos ir kontekstas, pagrindinės idėjos; gilinamasi į konfucianizmo ontologinių, etinių, kosmogoninių ir kosmologinių idėjų transformacijas neokonfucianizme.

VII tema. Daoizmo filosofija. Analizuojamos ontologinės, epistemologinės, etinės, politinės ir religinės “Laozi”, “Zhuangzi” bei “Liezzi” tekstų idėjos; aptariamas daoizmo filosofijos polemizavimas su Vardu mokyklos ir konfucianizmo idėjomis; analizuojama daoizmo įtaka neokonfucianizmui ir Chan budizmui.

VIII tema. Arabų-musulmonų filosofijos specifika. Aptariami religiniai islamo principai; lyginamos skirtingos arabų filosofijos mokyklos ir analizuojamas jų santykis su Vakarų filosofija.

Mokymo metodai: paskaitos ir seminarai, grindžiami pirminių Azijos filosofijos tekstų skaitymu ir analizavimu, bei individualus darbas.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų darbas ir darbas seminaruose – 50 % pažymio,

Egzaminas – 50 % pažymio.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Beinorius, Audrius. <i>Sąmonė klasikinėje Indijos filosofijoje</i> . Vilnius: Kultūros, filosofijos ir meno institutas, 2002.
2.	<i>Confucianism in Context: Classic Philosophy and Contemporary Issues, East Asia and Beyond</i> . Wonsuk Chang (Ed.), Leah Kalmanson (Ed.). State University of New York Press, 2010.
3.	<i>Japanese and Continental Philosophy: Conversations with the Kyoto School</i> (Studies in Continental Thought). Bret W. Davis (Ed.), Brian Schroeder (Ed.), Jason M. Wirth (Ed.). Indiana University Press, 2010.
4.	Hansen, Chad D. <i>A Daoist Theory of Chinese Thought: A Philosophical Interpretation</i> . Oxford: Oxford University Press. 2000.
5.	Kalupahana, David. <i>A History of Buddhist Philosophy</i> , University of Hawaii Press, 1992.
6.	<i>Korean Philosophy: Its Tradition and Modern Transformation</i> . Korean National Commission for UNESCO. Hollym International Corporation, 2004.
7.	Nasr, Seyyed Hossein. <i>Islamic Philosophy from Its Origin to the Present: Philosophy in the Land of Prophecy</i> . State University of New York Press, 2006.
8.	Pandit Bansi. <i>The Hindu Mind: Fundamentals of Hindu Religion and Philosophy for All Ages</i> . India: New Age Books. 2001.
9.	<i>Studying Hinduism: key concepts and methods</i> . Ed. by Sushil Mittal and Gene Thursby. London, New York: Routledge, 2008.
10.	Uždavinys, Algis. <i>Sufizmas Islamo civilizacijoje</i> . Atviros visuomenės asociacija, 2007.
11.	<i>Laozi</i> (vertimas iš kinų kalbos ir paaiškinimai Dalios Švambarytės). Vilnius: Vaga, 1993.
12.	Moeller, Hans-Georg. <i>Daoism explained</i> . Chicago and La Salle, Illinois, 2004.
13.	Ramachandran, Panmana Nair. <i>Hinduism</i> . Vitasta Publishing Pvt Ltd, 2013.
14.	<i>Upanišados</i> . (Vertimas iš sanskrito, įvadinis straipsnis ir paaiškinimai A. Beinoriaus), Vilnius: Vaga, 2007.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Alter, Joseph. <i>Yoga in Modern India: The Body between Science and Philosophy</i> . Princeton University Press, 2004.
2.	Basant Kumar Lal. <i>Contemporary Indian Philosophy</i> . Delhi: Motilal Banarsidass, 1999.
3.	Blocker, H. Gene. <i>World Philosophy: An East-West Comparative Introduction to Philosophy</i> . Prentice Hall, 1998.
4.	Budriūnaitė, Agnė, Vrubliauskaitė, Aušra. <i>Laiminga žuvis. Svarbiausios Zhuangzi alegorijos ir jų komentarai</i> . Kaunas, Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2010.
5.	Chung-ying Cheng, Nicholas Bunnin (eds). <i>Contemporary Chinese Philosophy</i> . Blackwell Publishers Ltd, 2002.
6.	Dasgupta, Surendranath. <i>A History of Indian Philosophy</i> . CreateSpace Independent Publishing

	Platform, 2013.
7.	Lawson, Tod (Ed.). <i>Reason and Inspiration in Islam: Theology, Philosophy and Mysticism in Muslim Thought</i> . Institute of Ismaili Studies, 2005.
8.	Potter, Karl. <i>Encyclopedia of Indian Philosophies</i> , Vol. I-X. Delhi: Motilal Banarsidass, 2001-2013.
9.	Roetz, Heiner. <i>Confucian Ethics of the Axial Age</i> . State University of New York Press, Albany, 1993.
10.	Sharif, M.M. <i>A History of Muslim Philosophy</i> . Adam Publishers & Distributors, 2007.
11.	Schuon, Frithjof. <i>Understanding Islam</i> . World Wisdom, 2003.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Agnė Budriūnaitė	VDU	doc. dr.	a.budriunaite@hmf.vdu.lt
2.	Loreta Poškaite	LKTI	doc. dr.	lposkaite@yahoo.com

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Fakultetas	Katedra
FIL8010	6	Vytauto Didžiojo universitetas	Politikos mokslų ir diplomatijos fakultetas	Socialinės ir politinės teorijos katedra

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

ANALITINĖ ANTROPOLOGIJA

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

ANALITICAL ANTHROPOLOGY

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kursas susieja šiuolaikinius filosofinės antropologijos, analitinės antropologijos ir socialinės bei kultūrinės antropologijos tyrinėjimus, jų paradigmas, prielaidas, interpretacijas. Šiuolaikinė filosofinė antropologija nėra spekuliatyvus mokslas nors ir turi savo istoriją bei nagrinėja pamatines žmogiškumo problemas. Šiuolaikiniai socialinės ir kultūrinės antropologijos duomenys yra prielaida žmogaus socialumo, politiškumo, rasės, esencializmo, istorijos ir kultūrų daugialiniškumo, tarpkultūrinio dialogo, skirtingų kultūrų supratimo, naujų simbolių pasaulių ir žmogaus pavidalų įgalinimo filosofiniams apmąstymams. Analitinė filosofinė antropologija aiškina socialinės ir kultūrinės antropologijos duomenis, taip pat vykdo analitinius literatūros, kino, kultūros, politikos tyrimus.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The course synthesizes considerations of contemporary philosophical anthropology, analytical anthropology, with researches and theories of contemporary cultural and social anthropology. Contemporary philosophical anthropology isn't more pure speculative discipline insofar as has its own history and considered basic problems of human beings. Contemporary data and case analysis of social and cultural anthropology are conditions for empowering of philosophical considerations on sociality and a political of human beings, races, essentialism, multilinearity of history and cultures, intercultural dialogue, understanding of alien cultures, new symbolical worlds, existential border of human beings and forms of thinking. Analytical anthropology explains data of social and cultural anthropology as well as do special analytical researches of literature, cinema and other cultural phenomenon.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Analitinė antropologija suteikia galimybę filosofškai remtis šiuolaikiniais socialinės ir kultūrinės antropologijos tyrinėjimais bei vykdyti savarankiškus kultūros fenomenų tyrimus ir yra nauja bei svarbi filosofijos dalis.

Dalyko tikslai

Tikslas yra plėtoti tarpdisciplinines filosofines – antropologines studijas, remtis kontinentinės filosofijos analitine patirtimi bei plėtoti savarankiškas empirines studijas.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Analitinės antropologijos kilmė: Apšvietos filosofinė antropologija ir politiniai socialiniai kolonializmo projektai; I. Kanto filosofinė antropologija pragmatiniu požiūriu ir jos praktinis pobūdis; M. Foulcault samprotavimai apie Kanto „Antropologiją pragmatiniu požiūriu“, V. Podorogos „analitinės filosofijos“ projektas.

II tema. Mąstymo formų įvairovė ir jų kritika J. Gebserio, E. Cassirerio, S. Langer filosofijoje.

III tema. Fenomenologinė antropologija ir Dasein perspektyva M. Heideggerio filosofijoje.

IV tema. L. Wittgensteinas ir naujosios analitinės filosofijos antropologija. Filosofijos įtaka Cl. Levi-Strausso, M. Sahlins, Cl. Geertz antropologijai.

V tema. Socialinės ir kultūrinės antropologijos įtaka H. Plessnerio, A. Gehleno filosofijai.

VI tema. G. Bataille filosofinė antropologija ir analizė.

VII tema. J. Derrida, F. Guattari ir G. Deleuze antropologiniai tyrinėjimai.

VIII tema. V. Podorogos „analitinės filosofijos projektas“.

IX tema. Analitinės antropologijos metodai ir galimybės.

X tema. Analitinės antropologijos literatūrinis ekskursas.

XI tema. Analitinės antropologijos kino ekskursas.

XII tema. Analitinės antropologijos teatro ekskursas.

Studijų metodai: paskaitos, diskusijos kurso temomis, individualios konsultacijos dėl kūrybinio esė, baigiamojo kūrybinio esė rašymas ir diskusija apie ją.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų darbas– 50 % pažymio,

Egzaminas – 50 % pažymio.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Mažeikis G. <i>Filosofinės antropologijos pragmatika ir analitika</i> . Šiauliai: Saulės delta, 2005.
2.	Подорога В. <i>Мимесис. Материалы по аналитической антропологии литературы</i> . Т 2. Ч 1. Идея произведения. М. Изд-во "Культурная революция", 2011.
3.	Mažeikis G. <i>Isikitinimai: sąmoningumo metamorfozės</i> . Kaunas: Kitos knygos, 2013.
4.	Cuypers S. E. <i>Self-Identity and Personal Autonomy: An Analytical Anthropology</i> . Michigan: Ashgate Publ, 2001.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Geertz Cl. <i>Kultūrų interpretavimas : straipsnių rinktinė</i> . Vilnius : Baltos lankos, 2005.
2.	Sahlins M. <i>Istorijos salos</i> . Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2003.
3.	Lévi-Strauss Cl. <i>Laukinis mąstymas</i> , Vilnius: Baltos lankos, 1997.
4.	<i>Philosophical Anthropology: Wittgenstein's perspective</i> . Ed.by. Jesus Padilla Galvez. New Jersey: Rutgers university, 2010.
5.	Darshan Singh Mani. <i>Encyclopaedia of Anthropology. Vol.5. Philosophical anthropology</i> . New Deli: Mittal Publications, 2001.
6.	Heidegger M. <i>Kant and the Problem of Metaphysics</i> . Bloomington: Indiana University Press, 1997.
7.	Bataille G. <i>The Tears of Eros</i> . San Francisco: City lights books, 1989.
8.	Cassirer E. <i>An Essay on Man</i> . New Haven and London: Yale University Press, 1972.
9.	Langer's S. <i>Mind: An Essay on Human Feeling</i> . 1-3 vol. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1967-1982.
10.	Foucault M. <i>Introduction to Kant's Anthropology</i> . Los Angeles: Semiotext(e), 2008.
11.	Lingis A. <i>Pavojingos emocijos</i> . Kaunas: Poligrafija ir informatika, 2002.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Gintautas Mažeikis	VDU	prof. dr.	g.mazeikis@pmdf.vdu.lt

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija
FIL8011	6	Europos humanitarinis universitetas

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

ŠIUOLAIKINĖ SOCIALINĖ FILOSOFIJA IR ETIKA

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

CONTEMPORARY SOCIAL PHILOSOPHY AND ETHICS

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kursas skirtas analizuoti reikšmingiausius filosofinius požiūrius į socialinį gyvenimą, kuriuos išplėtojo XX-XXI amžiaus filosofija. Ypatingas dėmesys skiriamas tarndiscipliniškumo ir interdiscipliniškumo paradigmoms, kurios paskatino naujai apmąstyti filosofijos vaidmenį apmąstant "socialumą". Tematinio požiūriu akcentuojama, koku būdu vykstantys *strukūriniai* socialinio gyvenimo pokyčiai yra susiję su *normų* formavimu bei su *asmeninės tapatybės* konstravimu. Etika šiuo požiūriu yra nagrinėjama kaip prasminis matas, atsirandantis dėl sudėtingos individualaus ir socialinio prado dialektikos.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The course is devoted to the analysis of the most important philosophical approaches to social life (including interpersonal relations) which were worked out in XX-XXI centuries. A special attention is paid to the newly formed paradigm of inter- and trans-disciplinarity which has led to the re-consideration of the very place of philosophical reflection in researching social reality. In the thematic regard, the course focuses on the question of how *structural* transformations of social life are connected with forming of *norms* as well as with constitution of *personal identity*. Ethics appears in this context as a sense dimension which arises from a complicated dialectics of the individual and the social.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Kursas siūlo aktualių klausimų, susijusių su socialiniu žmogaus būties charakteriu – ryšį su institucijomis ir bendruomenėmis arba tarpasmeninį bendravimą kasdieniame gyvenime, teorinius įrankius.

Dalyko tikslai

Kurso tikslas - supažindinti studentus su pagrindinėmis šiuolaikinio mąstymo, išplėtoto 20-21 amžiuje, socialinėmis ir filosofinėmis (socialinėmis-teorinėmis) ir etinėmis sąvokomis.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Metafizikos kritika ir klausimas apie bendruomenę („būties kartu“) šiuolaikinėje socialinėje filosofijoje. – Temos nagrinėjimo metu bus analizuojamas ryšys tarp kritikos Objekto sampratos metafizinėje filosofijoje ir naujo požiūrio į socialinę patirtį supratimo formavimas.

II tema. Socialinio gyvenimo fenomenologinėje tradicijoje analizė. – Temos nagrinėjimo metu bus aptartos būties-kartu ir "gyvybės pasaulio" koncepcijos (reiškiniai). Ypatingas dėmesys bus kreipiamas į Levino ir Irigaray etikos sąvokas bei J.L. Nancy bendruomenės ontologiją.

III tema. (Post) struktūralizmo įnašas į socialinės tikrovės tyrinėjimą. – Šios temos metu bus nagrinėjami šie klausimai: a) Michelis Foucault: socialinis racionalumas, valdžia ir subjektyvumas; b) Struktūralizmo ir marksistinių idėjų sintezė šiuolaikinėje socialinėje mintyje, c) Socialinio konstruktyvizmo ir jo ribų principas.

IV tema. Šiuolaikinė socialinė-kritinė teorija. – Temos metu bus nagrinėjami Habermas, Honneth, Baudrillard ir Butler mokymai.

Studijų formos: paskaitos, seminarai, savarankiškas studento darbas.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų darbas ir darbas seminaruose – 50 % pažymio,

Egzaminas – 50 % pažymio.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Baudrillard J In the Shadow of the Silent Majorities. (Semiotext(e), 2007.
2.	Irigaray L. An Ethics of Sexual Difference. Cornell University Press, 1993.

3.	MacIntyre. A. After virtue : a study in moral theory. University of Notre Dame Press, 2003.
4.	Renaut A. The Era of the Individual: A Contribution to the History of Subjectivity. Princeton 2000.
5.	Фуко М. Воля к истине. По ту сторону знания, власти и сексуальности. М. 1996.
6.	Max Horkheimer M., Adorno Theodor W.. Dialectic of enlightenment. Stanford University Press, 2007.
7.	Habermas J. The Philosophical Discourse of Modernity Cambridge 1987.
8.	Habermas J. The Theory of Communicative Action, London 1981.
9.	Schütz A. <i>The Structures of the Life-World</i> . Vol 1. Northwestern University Press, 1973.
10.	Schütz A. <i>The Structures of the Life-World</i> . Vol 2. Northwestern University Press, 1989.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Mensch J.R. Ethics and Selfhood. Alterity and the Phenomenology of Obligation. New York, 2003.
2.	Mouzelis N. <i>Modern and Postmodern Social Theorizing: Bridging the Divide</i> . CambridgeUniversityPress, 2008.
3.	Фурс В. Контуры современной критической теории. Мн. 2002.
4.	Фурс В. Социальная философия в непопулярном изложении. Вильнюс, 2006.
5.	Щитцова Т.В. Mementonasci: Сообщество и генеративный опыт. Вильнюс, 2006.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Tatjana Shchytsova	EHU	prof. habil. dr.	tatiana.shchytsova@ehu.lt
2.	RyhorMiniankou	EHU	prof. dr.	ryhor.miniankou@ehu.lt

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija
FIL8012	6	Europos humanitarinis universitetas

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

FILOSOFINIAI MEDIJŲ TEORIJOS ASPEKTAI: TAPATUMAI IR ATMINTYS

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

PHILOSOPHICAL ASPECTS OF MEDIA THEORY: IDENTITIES AND MEMORIES

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kurso tikslas – išskirti ir aptarti filosofinius medijų teorijos aspektus, medijų teorijos susiklostymo ir raidos ypatumus, medijų ir komunikacijos sąryšį, nagrinėti žmogaus ir jo kuriamos technologinės aplinkos sąveiką, keičiančią jo savimonę, tapatumą ir saviraišką, taip pat socialinius ryšius, įvairiais požiūriais analizuoti medijų poveikį kultūriniais ir individualiems tapatumams, taip pat atminties darbui ir prisiminimo režimams. Siekiant iškelto tikslo analizuojamas medijų teorijos laukas, ontologiniai ir epistemologiniai žmogaus gyvenamo pasaulio sutechnologinimo XX a. antroje pusėje aspektai, požiūrių į kultūrinius ir individualius tapatumus, jų sąveiką su kultūrine atmintimi įvairovė, kreipiant dėmesį į medijinės komunikacijos grindžiamų socialinių ryšių ir kultūrinės atminties gyvavimą.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The aim of the course is to highlight and discuss the philosophical aspects of media theory, the rise and expansion of this theory, the relationships of media and communication, to analyze the interactions between human being and his technological environment changing his self, identity, self-expression and social relation, to consider the media effect on various identities and memories and also on the work of memory, memorization and remembering. For these purposes topics of contemporary media theory field, ontological and epistemological aspects of the technologization of human medium in the second half of 20th century, the diversity of views on cultural and individual identities and their relations with cultural memory are analyzed, paying attention to the functioning of social relations and cultural memory maintained by mediatized communication.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Medija šiuolaikiniame pasaulyje užima svarbią vietą ir daro didelę įtaką mūsų mąstymui ir socialiniams procesams. Tapatumo problema yra svarbi šiuolaikinėje socialinėje teorijoje ir socialinėje praktikoje. Tapatumas visada gaunamas remiantis atitinkamais kultūros ir istorinės atminties ženklais, šių dienų medijoje tarpininkaujant įvairioms praktikoms. Formuojami nauji identiteto apibūdinimo būdai. Be šiuolaikinės humanistinės perspektyvos humanitarizmas negali būti laikomas baigtu.

Dalyko tikslai

Įsisavinti įvairias tarpdisciplinines kalbas, kuriomis gaunamas šiuolaikinis identitetas. Tai leis giliai ir sistemingai konceptualizuoti medijos kultūrą, jos vietą socialinėse ir individualiose transformacijose.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Identiteto koncepcija šiuolaikinėje socialinėje teorijoje ir socialinėje praktikoje. Identiteto pagrindiniai teoriniai teiginiai. Identiteto konstravimas ir personažo kūrimas. Įvairių tarpdisciplininių kalbų, kuriomis gaunamas šiuolaikinis identitetas, įsisavinimas. Tai leis giliai ir sistemingai konceptualizuoti medijos kultūrą, jos vietą socialinėse ir individualiose transformacijose: identiškai digitaliniai personažai.

II tema. Socialinė ir kultūrinė atmintis kaip tapatybės pagrindas. Istorija kaip atminties menas. Atminties naratyvai ir jų skaitmeninimas. Socialiniai prisiminimai.

III tema. Tapatybė ir atmintis globalizacijos situacijoje. Globalinė medija, elektroniniai kraštovaizdžiai ir kultūros ribos. Socialiniai tinklai, kaip atminties ir identifikavimo tinklai. Internetas ir visuomenė.

IV tema. Identifikavimo perspektyvos naujame medijos kontekste. Kultūros prasmės medializacija. Skaitmeninis mobilumas. Medija ir trauma: traumatizmo tapatumai. Kosmopolitiniai atminties ir tapatumo matavimai.

Studijų formos: paskaitos, seminarai, savarankiškas studento darbas.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų darbas ir darbas seminaruose – 50 % pažymio,
Egzaminas – 50 % pažymio.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Ankersmit F. <i>History and tropology. The rise and fall of metaphor</i> , Berkeley, Univ. of California Press, 1994
2.	Ricoeur P. <i>Memory, History, Forgetting</i> . University Of Chicago Press, 2004.
3.	Хаттон П. <i>История как искусство памяти</i> . СПб.: Владимир Даль, 2003.
4.	Alexander J. C. <i>The Meanings of Social Life: A Cultural Sociology</i> , Introduction, ch. 2, 3. Oxford: Oxford University Press, 2003.
5.	Appadurai A. <i>Modernity at Large. Cultural Dimensions of Globalization</i> . Minneapolis: University of Minnesota Press, 1996.
6.	Hansen M. B.N. <i>New Philosophy for New Media</i> . Cambridge, MA: MIT Press, 2004.
7.	Morley D. and Robins, K. <i>Spaces of Identity: Global Media, Electronic Landscapes and Cultural Boundaries</i> . London & N. Y.: Routledge, 1995.
8.	Misztal B. A. <i>Theories of Social Remembering</i> . Maidenhead · Philadelphia: Open University Press, 2003.
9.	Stevenson N. <i>Cultural Citizenship: Cosmopolitan Questions</i> . Maidenhead · Philadelphia: Open University Press, 2003.
10.	Urry J. <i>Mobilities</i> . Cambridge: Polity, 2007.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Лотман Ю. М. <i>Семиосфера</i> . СПб.: Искусство, 2000.
2.	Мегилл А. <i>Историческая эпистемология</i> . М.: Канон+, 2007.
3.	Assmann J. 'Globalization, Universalism, and the Erosion of Cultural Memory'. In Assmann, A. and Conrad S. (eds.) <i>Memory in a Global Age: Discourses, Practices and Trajectories</i> . London: Palgrave Macmillan, 2010.
4.	Conrad S. (eds.) <i>Memory in a Global Age: Discourses, Practices and Trajectories</i> . London: Palgrave Macmillan, 2010.
5.	Erl A. and Nünning A. (eds.) <i>Cultural Memory Studies: An International and Interdisciplinary Handbook</i> . Berlin & N.Y.: Walter de Gruyter, 2008.
6.	Fuchs Ch. <i>Internet and Society: Social Theory in the Information Age</i> . New York: Routledge, 2008.
7.	Meek A. <i>Trauma and Media: Theories, Histories, and Images</i> . London & N. Y.: Routledge, 2010.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Ryhor Miniankou	EHU	prof. dr.	ryhor.miniankou@ehu.lt
2.	Andrei Gornykh	EHU	prof. dr.	andrei.gornykh@ehu.lt

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Skyrius
FIL8013	6	Lietuvos kultūros tyrimų institutas	Lyginamųjų kultūros tyrimų skyrius

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

KOMPARATYVISTINĖ FILOSOFIJA

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

COMPARATIVE PHILOSOPHY

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kurso tikslas – išskleisti modernios komparatyvistinės filosofijos tapsmo prielaidas, metodologinius principus, tyrinėjimo strategijas, metodus, filosofavimo nuostatas ir naujausios raidos ypatumus. Kursas traktuotinas kaip teorinis bei metodologinis pagrindas, leidžiantis doktorantams sąmoningai ir, esant būtinybei, savarankiškai gilintis į Rytų ir Vakarų mąstymo tradicijų problemas, savarankiškai lyginamuoju aspektu studijuoti ir analizuoti įvairius socialiai aktualius skirtingų mąstymo tradicijų aspektus bei filosofines problemas. Išryškinami komparatyvistinės filosofijos metodologinių nuostatų pagrindiniai tapsmo etapai, esminiai pokyčiai lyginant su tradicinėmis lyginamosiomis strategijomis. Aptariami santykiai su naujais metacivilizacinės kultūros raidos procesais, dabartinės humanistikos raidos tendencijos ir įvairiuose moksluose įsivyravujančiomis kompleksinėmis ir tarpdalykinėmis tyrinėjimo strategijomis. Kurse analizuojama dabartinių komparatyvistinės filosofijos teorinių ir metodologinių nuostatų įvairovė. Ypatingas dėmesys skiriamas komparatyvistinės metodologijos, naujų interdisciplininių priėgų ir metodų praktiniam pritaikymui skirtingų mąstymo tradicijų tyrinėjimui.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The aim of the course is to present in detail the main conditions and circumstances of the formation of comparativistic philosophy, its methodological principles, research strategies and methods, philosophical standpoints and the specific features of its most recent development. The course might be considered as a theoretical and methodological basis that enables doctoral students to more consciously and, if necessary, more independently arrive at a much deeper understanding of the problems of Eastern and Western thinking traditions, to independently study and analyze various socially relevant aspects of different thinking traditions and philosophical problems from the standpoint of comparative approach. The course also highlights the main stages of the development of methodological viewpoints of comparative philosophy and the essential differences with respect to traditional comparative strategies. Much attention is given to the discussion of the relation of comparativistic philosophy to the current processes of the evolution of human metacivilization's universal culture, the trends of contemporary development of the humanities, as well as the complex and interdisciplinary research strategies which more and more dominate various scholarly fields. The course presents an analysis of the diversity of theoretical and methodological approaches of contemporary comparativistic philosophy.

Dalyko poreikis bei aktualumas

VDU, VU, EU bakalauro ir magistro Filosofijos studijų metu daugiausia dėmesio skiriama Vakarų filosofijai. Iki šiol Vakarų akademiniam moksle išliko gajos eurocentrinės tendencijos. Tai aktualina komparatyvistinių filosofijos studijų svarbą, kadangi apart Vakarų mąstymo tradicijos gyvuoja ir kitos tūkstantmetės mąstymo tradicijos. Kita vertus, ne vienas Vakarų filosofų yra patyręs Rytų filosofinių tradicijų įtaką, kurios ištakos ir pamatiniai mąstymo principai lieka nežinomiems studentams. Tęsiant studijas doktorantūroje ir atliekant kiekybiškai ir kokybiškai didesnę tyrimą, iškyla poreikis ne tik analizuoti konkrečių filosofų santykį su kitų civilizacijų mąstytojais, bet ir susipažinti su bendru globaliu filosofinių problemų sprendimo kontekstu. Susipažinimas su komparatyvistinėmis metodologijomis bei lyginimas su kitų civilizacijų mąstytojų idėjomis, padeda studentui pamatyti platesnį galimų disertacijos objekto interpretacijų spektrą ir praturtina doktorantūros tyrimus.

Dalyko tikslai

Šio kurso tikslas – išstudijuoti pagrindinius dabartinės komparatyvistinės filosofijos teorinius principus, tyrimų metodus ir koncepcijas; komparatyvistinius metodus taikyti konkrečiame disertacijos tyrime.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Komparatyvistinės filosofijos aktualumas, uždaviniai ir metodologinės principai.
 II tema. Lyginamųjų filosofijos studijų iškilimas Vakaruose: Klasikinė ir neklasikinė filosofijos tradicijos.
 III tema. Specifiniai “Rytų” ir “Vakarų” mąstymo tradicijų bruožai.
 IV tema. Masson-Ourselio lyginamosios filosofijos projektas ir prancūzų komparatyvizmo raida.
 V tema. Honolulū komparatyvistinės filosofijos centro suklestėjimas.
 VI tema. Postmodernizmas ir komparatyvistinė filosofija.
 VII tema. Kai kurie sunkumai su kuriais susiduria komparatyvistinė filosofija.
 VIII tema. “Pasaulinės filosofijos“ arba metafilosofijos, idėjos metamorfozės dabartinėje komparatyvistikoje.
 IX tema. Komparatyvistinės filosofijos perspektyvos.
 Studijų formos: paskaitos, seminarai, savarankiškas studento darbas.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų darbas ir darbas seminaruose – 50 % pažymio,
 Egzaminas – 50 % pažymio.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Andrijauskas A. Komparatyvistinės filosofijos uždaviniai ir metodologinės prieigos // Andrijauskas A. <i>Kultūrologijos istorija ir teorija</i> , Vilnius, 2004.
2.	Loy D. <i>Nonduality: A Study in Comparative Philosophy</i> . Humanity Books, 2012.
3.	<u>Hamid Reza Yousefi</u> . <i>Interkulturalität und Geschichte. Perspektiven für eine globale Philosophie</i> . Hamburg 2010.
4.	Burik S. <i>The End of Comparative Philosophy and the Task of Comparative Thinking: Heidegger, Derrida, and Daoism</i> . State University of New York Press, 2010.
5.	Nakamura H. <i>Ways of Thinking of Eastern Peoples: India-China-Tibet-Japan</i> , Delhi, 1991.
6.	Raju P. T. <i>Introduction to Comparative Philosophy</i> , Carbondale, 1992
7.	Blocker H. Gene. <i>World Philosophy: An East-West Comparative Introduction to Philosophy</i> . Prentice Hall, 1998.
8.	Jullien F. <i>Le Détour et l'accès. Stratégies du sens en Chine, en Grèce</i> , Paris, 1995.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Andrijauskas A. Reflections on Metaphilosophy and the Underlying Causes of Methodological Transformations in Modern Comparative Philosophy // <i>Knowledge and Belief in the Dialogue of Cultures</i> . Ed.by Marietta Stepanyants. Washington, 2010, p. 256-267.
2.	Andrijauskas A. Komparatyvistinės filosofijos metamorfozės // <i>Rytai-Vakarai: kultūrų sąveika</i> , Vilnius, 2002.
3.	Bahm A.J. <i>Comparative Philosophy: Western, Indian and Chinese Philosophies Compared</i> , Albuquerque, 1995.
4.	Halbfass W. <i>India and Europe</i> , New York, 1988.
5.	Imamichi T. <i>La Philosophie en Orient et en Occident</i> , Tokyo, 1981.
6.	Istorija sovremennoi zarubežnoi filosofii. Komparativistskii podhod, T.1-2, Sankt Peterburg 1998.
7.	Izutsu T. <i>A Comparative Study of the Key Philosophical Concepts in Sufism and Taoism</i> , Tokyo, 1967.
8.	Kardelis N. “Filosofinių įžvalgų paralelės senovės graikų ir kinų mąstymo tradicijose (Herakleitas, Platonas, <i>Yijing</i> (“Permainų knyga”), Laozi”, in: A. Andrijauskas (sud.) <i>Rytai-Vakarai: komparatyvistinės studijos IV</i> . Vilnius, 2006.
9.	<u>Gregor P.</u> <i>Einführung in die Interkulturelle Philosophie</i> . Darmstadt: Wiss. Buchgesellschaft, 2008.
10.	<u>Franz Martin Wimmer</u> . <i>Interkulturelle Philosophie</i> . UTB, 2004.
11.	<i>Rytai-Vakarai: Komparatyvistinės studijos – I-XII, Vaga. Sudarė A. Andrijauskas, Vilnius, 2001-2012.</i>
12.	Scharfstein B.-A., Alon I., Biderman S., Daor D. and Hoffmann Y. <i>Philosophy East // Philosophy West: A Critical Comparison of Indian, Chinese, Islamic and European Philosophy</i> , Oxford, 1978.
13.	Scharppe E. <i>Comparative Philosophy: a History</i> , London, 1975.
14.	<i>Сравнительная философия</i> , Восточная литература, М., 2000, 2004, 2009.
15.	Uždavinys A. Neoplatoniškoji ir koraniškoji hermeneutika: panašumai ir skirtumai // <i>Logos</i> , 1999, Nr. 19, p. 104–108; Nr. 20, p. 62–79.
16.	Vallin G. Elements pour un théorie de la philosophie comparée // <i>Revue philosophique de la France et de l'étranger</i> , Nr. 168, 1978, p. 157-158.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresai

1.	Antanas Andrijauskas	LKTI	Akad. prof. habil. dr., vyriaus. m. d.	aandrijauskas@gmail.com
----	----------------------	------	---	-------------------------

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Fakultetas	Katedra
FIL8014	6	Vytauto Didžiojo universitetas	Humanitarinių mokslų fakultetas	Filosofijos katedra

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

ORIENTALISTIKA IR KOMPARATYVISTINĖS CIVILIZACIJŲ STUDIJOS

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

ORIENTALISM AND COMPARATIVE STUDIES OF CIVILIZATIONS

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Šis kursas skirtas supažindinti trečios studijų pakopos studentus su pagrindinėmis orientalistikos ir komparatyvistinių civilizacijų tyrimų kryptimis ir koncepcijomis, atskleidžiant lyginamųjų studijų pritaikymo konkrečios disertacijos tyrime galimybes. Istorinė-tematinė Rytų mąstymo tradicijų (hinduizmo, budizmo, konfucianizmo, daoizmo, islamo, judaizmo ir kitų) apžvalga kurse derinama su sisteminiu ir probleminiu požiūriais. Susipažįstama su komparatyvistinio civilizacijų tyrimo metodologija bei jos taikymu. Studentai įgyja kompetenciją apibrėžti, nagrinėti bei įvertinti įvairias orientalistikos problemas bei taikyti komparatyvistinį metodą civilizacijų lyginamosiose studijose. Būdamas filosofinio pobūdžio, kursas lavina teorinio mąstymo kultūrą, analitinės argumentacijos gebėjimus.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The course gives opportunity for the PhD students to study main themes and notions of Oriental philosophy and get acquainted with the comparative investigations into civilizations. The course combines the thematic survey of the Oriental traditions of thought (Hinduism, Buddhism, Confucianism, Daoism, Islam, Jewish Philosophy) with systemic and problematic approaches of comparative studies. Students become acquainted with methodology of comparative research of civilizations and its application. Students acquire competence in defining, assessing and discussing various problems of Oriental philosophy and practice of comparative research in philosophy. The course fosters students' skills in analytical reasoning.

Dalyko poreikis bei aktualumas

VDU bakalauro ir magistro Filosofijos studijų metu daugiausia dėmesio skiriama Vakarų filosofijai. Tuo tarpu ne vienas Vakarų filosofų yra patyręs Rytų filosofinių tradicijų įtaką, kurios ištakos lieka nežinomos studentams. Tęsiant studijas doktorantūroje ir atliekant kiekybiškai ir kokybiškai didesnę tyrimą, išskyla poreikis ne tik analizuoti konkrečių filosofų santykį su kitų civilizacijų mąstytojais, bet ir susipažinti su bendru globaliu filosofinių problemų sprendimo kontekstu. Susipažinimas su komparatyvistinėmis metodologijomis bei lyginimas su kitų civilizacijų mąstytojų idėjomis, padeda studentui pamatyti platesnį galimų disertacijos objekto interpretacijų spektrą ir praturtina doktorantūros tyrimus.

Dalyko tikslai

Šio kurso tikslas – išstudijuoti pagrindinius orientalistikos ir komparatyvistinių civilizacijų tyrimų metodus, temas ir koncepcijas; komparatyvistinius metodus taikyti konkrečiame disertacijos tyrime.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Komparatyvistinio civilizacijų tyrimo metodologija. Supažindinama su civilizacijos sampratos kilme, raida ir pagrindinėmis civilizacijų tyrimo teorijomis.

II tema. Orientalizmas ir oksidentalizmas. Aptariama civilizacijų skirtumo ir politinių interesų įtaka sąvokų ir sampratų formavimuisi; orientalizmo ir oksidentalizmo perspektyva filosofijos istorijos kontekste.

III tema. "Rytų" ir "Vakarų" mąstysenos bruožai. Analizuojama filosofijos ir religijos bei filosofijos ir mokslo tarpusavio sąveika įvairiose mąstymo tradicijose bei filosofinėse mokyklose.

IV tema. Žmogaus ir pasaulio pažinimo problemos. Lyginamos įvairių mąstymo tradicijų ontologijos, metafizikos, antropologijos ir epistemologijos sampratos bei pamatinių filosofinių klausimų sprendimo būdai.

V tema. Santykis su Kitu. Lyginamos įvairių tradicijų etikos ir religijos sampratos, analizuojami socialinės bei politinės filosofijos panašumai ir skirtumai.

VI tema. Išraiška ir supratimas. Analizuojama meno ir kalbos samprata skirtingose civilizacijose; lyginami

estetikos ir kalbos filosofijos keliamų klausimų sprendimo būdai.

VII tema. Komparatyvistinių studijų praktinis aspektas. Aptariami ir analizuojami šiuolaikiniai komparatyvistiniai judėjimai ir bendrijos, jų veikla bei jų siūlomos pamatinių filosofijos sąvokų transformacijos.

Studijų formos: paskaitos, seminarai, savarankiškas studento darbas.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų darbas ir darbas seminaruose – 50 % pažymio,

Egzaminas – 50 % pažymio.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Blocker, H. Gene. <i>World Philosophy: An East-West Comparative Introduction to Philosophy</i> . Prentice Hall, 1998.
2.	Burik, Steven. <i>The End of Comparative Philosophy and the Task of Comparative Thinking: Heidegger, Derrida, and Daoism</i> . State University of New York Press, 2010.
3.	Dallmayr, Fred R. <i>Beyond Orientalism: Essays on Cross-Cultural Encounter</i> . State University of New York Press, 1996.
4.	<i>Japanese and Continental Philosophy: Conversations with the Kyoto School</i> (Studies in Continental Thought). Bret W. Davis (Ed.), Brian Schroeder (Ed.), Jason M. Wirth (Ed.). Indiana University Press, 2010.
5.	Loy, David. <i>Nonduality: A Study in Comparative Philosophy</i> . Humanity Books, 2012.
6.	McEvelley, Thomas. <i>The Shape of Ancient Thought: Comparative Studies in Greek and Indian Philosophies</i> . Allworth Press, 2001.
7.	Nakamura H. <i>Ways of Thinking of Eastern Peoples: India-China-Tibet-Japan</i> . Honolulu: University of Hawaii Press. 1971.
8.	Park, Jin Y. <i>Comparative Political Theory and Cross-Cultural Philosophy</i> . Lexington Books, 2009.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Anderson, Richard. <i>Calliope's Sisters: A Comparative Study of Philosophies of Art</i> . Pearson Prentice Hall, 2004.
2.	<i>Confucianism in Context: Classic Philosophy and Contemporary Issues, East Asia and Beyond</i> . Wonsuk Chang (Ed.), Leah Kalmanson (Ed.). State University of New York Press, 2010.
3.	Hansen, Chad D. <i>A Daoist Theory of Chinese Thought: A Philosophical Interpretation</i> . Oxford: Oxford University Press. 2000.
4.	Jospe, Raphael. <i>Jewish Philosophy: Foundations and Extensions</i> . University Press of America, 2008.
5.	Nasr, Seyyed Hossein. <i>Islamic Philosophy from Its Origin to the Present: Philosophy in the Land of Prophecy</i> . State University of New York Press, 2006.
6.	Pandit Bansi. <i>The Hindu Mind: Fundamentals of Hindu Religion and Philosophy for All Ages</i> . India: New Age Books. 2001.
7.	<i>Studying Hinduism: key concepts and methods</i> . Ed. by Sushil Mittal and Gene Thursby. London, New York: Routledge, 2008.
8.	Suzuki D. T. <i>Outlines of Mahayana Buddhism</i> . New York: Munshirm Manoharlal Pub Pvt Ltd. 2000.
9.	Trig, Roger. <i>Religious Diversity: Philosophical and Political Dimensions</i> . Cambridge University Press, 2014.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Agnė Budriūnaitė	VDU	doc. dr.	a.budriunaite@hmf.vdu.lt

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Skyrius
FIL8015	6	Lietuvos kultūros tyrimų institutas	Šiuolaikinės filosofijos skyrius

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

FILOSOFINĖ KULTŪROS TEORIJA

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

PHILOSOPHICAL THEORY OF CULTURE

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Savo temine medžiaga filosofinė kultūros teorija artima skirtingoms kultūrologijoms ir kultūros istorijoms, tačiau išsiskiria tuo, jog nagrinėja ją žmogaus egzistencijos akirtyje. Į tą patį akiratį pakliūna ir visi kultūros buviniai: paradigmniai veiksmai, žemdirbystė, naudingi dirbiniai, statinių menų kūriniai, žaidimai ir vyksmo menų – muzikos ir teatro – kūriniai. Šiame kurse nagrinėjamas kiekvieno iš jų savitas buvimo būdas.

Įvairiausi kultūros buviniai tyrinėjami pasitelkiant pamatines filosofinės kultūros teorijos sąvokas – *steigtis* ir *sauga*. Jos regimos giliausio žmogiškosios egzistencijos klodo ir plačiausio konteksto, aptariamo remiantis Platono *stokos* ir *geismo* sampratomis, fone ir tematizuojamos, nagrinėjant paradigminius veiksmus, užtikrinamus mito, epinės poezijos, istoriografijos, šventraščio, įstatymų leidybos ir kitomis priemonėmis. Tuo pačiu egzistencijos pavidalų kūrimo ir palaikymo požiūriu nagrinėjamas žmogaus ir gamtos santykis, naudingų ar kitaip tikslingų (simbolinių ekspresinių) dirbinių dirbimas ir tausojimas, įvairių vyksmų (šventų ir savitikslių žaidybinių), laikinių ir praeiginių (muzika, šokis, teatras), statinių menų (architektūros, skulptūros, tapybos, literatūros) kūriniai. Visa ši tematika analizuojama apmąstant ją skirtingose kultūrinėse bendrijose, daugiausia dėmesio skiriama graikų filosofijai ir žydų bei krikščionių šventraščiams. Be to, nuosekliai nagrinėjamas esminis jų kismas, ypač būdingas dinamiškai Vakarų civilizacijai (vadinamoji modernizacija): dirbinio desamentizacija ir devalorizacija, taip pat resemantizacija ir revalorizacija, jo „atradimas“, sumuziejėjimas ir virsmas kūriniu, taip pat dekontekstualizacija ir rekontekstualizacija skirtingose kultūrinėse bendrijose.

Įžvelgiama kultūros filosofijos problema – įtampa tarp „gyvenimo“ ir jo suobjektyvėjusių kultūrinių pavidalų kultūros filosofijoje (Simmelis ir kt.). Pristatoma C. Geerzo interpretacinė kultūros teorija. Taip pat aptariamas lietuviškasis kontekstas: gvildenamos filosofinės kultūros esmės paieškos Lietuvoje, balansuojant tarp kultūros ir religijos (Maceina, Šalkauskis), analizuojama V. Sezemano kultūros ir laiko problematika, gvildinama V. Kavolio kultūros filosofija.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

Thematically, the philosophical theory of culture is akin to various cultural theories and histories but the specifics of it lies in the context of human existence. That embraces all cultural existents: paradigmatic practices, agriculture, useful artifacts [tools], works of art, games and works of performative arts (music and theatre). The course inquires into ways of existence of each of these cultural practices and artefacts.

Various cultural beings are analyzed on the basis of fundamental concepts of philosophical cultural theory – *initiation* (*steigtis*) and *preservation* (*sauga*). They are seen in the background of the deepest layer of human existence. The broad context is discussed referring to Plato’s conceptions of *deficiency* and *desire*. They are thematized and their paradigmatic actions – that are guaranteed by myth, epic poetry, historiography, Scripture, legislation – are explored. According to the same view at the creation and preservation of the existential forms, the relation between human and nature, making and conservation of useful and purposeful (symbolically expressive) artifacts, various processes (sacred and self-purposeful), temporal and transient (music, dance, theatre), static arts (architecture, sculpture, painting, literature), is explored. All these themes are analyzed by reflecting them in different cultural communities, paying attention to the Greek philosophy and to the sacred writings of the Jews and Christians. Moreover, the course coherently analyzes their essential changes, especially the ones that are specific to the dynamics of the Western civilization (modernization): desamentization and resemantization of an artifact, its “discovery”, its conversion into an object of a museum as well as its deconstruction and recontextualization in various cultural communities.

The course also discerns the problem in the cultural philosophy by grasping the tension between “life” and its artifacts converted into the cultural objects (Simmel and others). It introduces C. Geertz’s interpretational theory of culture. Lithuanian context is also discussed: philosophical search for essence of culture in Lithuania, balancing between culture and religion (Maceina, Šalkauskis), V. Sezeman’s problematics of culture and time, V. Kavolis’ philosophy of culture.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Šiandien, kai filosofija nebesuvokiama vien kaip sritinė disciplina, uždara savo sistemoje, bet greičiau kaip filosofiško idėja, kultūros filosofijos (filosofiško) samprata itin aktuali. Kultūra tampa filosofinės minties akiračiu – visas filosofinis mąstymas skleidžiasi kultūroje. Dėl to svarbu analizuoti kultūros ir filosofijos sąsajas – taip pagilinama kultūros samprata ir filosofinis kultūros mąstymas suvokiamas kaip mąstymas „iš vidaus“ – atskleidžiant jo *inter* pobūdį, itin svarbų šiandieniniam mąstymui.

Dalyko tikslas

Kurso tikslas yra apmąstyti svarbiausias kultūrinės veiklos sritis, jos pagrindus ir ribas, taip pat apčiuopti filosofinio kultūros apmąstymo galimybes.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Filosofinės kultūros problematikos užuomazgos senovės graikų filosofijoje. Aptariami kultūros filosofijos, kaip skirtingos nuo gamtos filosofijos, pradmenys senovės Graikijoje, bandoma nusakyti kultūros ir natūros, žmogaus ir gamtos santykį, analizuojami kosmosą kultūrinantys žmogiškojo pasaulio pavidalai.

II tema. Kultūros ir filosofijos santykis dabartinėje filosofijoje: kultūros filosofiško priedais. Pristatoma aspektinė filosofijos, kaip filosofiško, samprata ir kartu analizuojami kultūros filosofškumą lemiantys veiksniai, aptariama situatyvaus filosofinio kultūros mąstymo (dvasios mokslai) priešstata objektyvumo siekiančiam moksliniam *meta* pobūdžio mąstymui (gamtos mokslai), išryškinant filosofinį kultūros mąstymą kaip mąstymą „iš vidaus“ – atskleidžiant jo *inter* pobūdį.

III tema. Steigties ir saugos samprata filosofinėje kultūros teorijoje. Žmogiškosios egzistencijos pavidalų kūrimas ir palaikymas analizuojamas pasitelkiant filosofinei kultūros teorijai esmines *steigties* ir *saugos* sąvokas. Atskleidžiamas pamatinis šių sampratų žmogiškos egzistencijos klodas – Platono erotinė stygiaus ir geismo patirtis – būtent siekis įveikti stygių ir patenkinti geismą skatina kurti sublimuotus žmogiškos egzistencijos pavidalus.

IV tema. Kultūrinė steigties ir saugos problematika Heideggerio „Meno kūrinio ištakoje“. Atskleidžiamas daikto ir kūrinio santykis, analizuojamas kūrinio kūriniskas buvimas, pasitelkiant Heideggerio poetiniame kalbėjime vartojamas *Pasaulio* ir *Žemės*, taip pat *prošvaistės*, *nepaslėpties* sąvokas. Tokio kalbėjimo esmė suvokiama kaip tiesos (*aletheia*) steigimas, o menas – kaip „steigiantis išsaugojimas“.

V tema. Dirbinio transformacijos modernizuotoje Vakarų civilizacijoje. Aptariamos dirbinio transformacijos, būdingos dinamiškai *modernizuotai* Vakarų civilizacijai: dirbinio desamentizacija ir devalorizacija, taip pat resemantizacija ir revalorizacija, jo „atradimas“, sumuziejėjimas ir virsmas kūrinium, taip pat dekontekstualizacija ir rekontekstualizacija skirtingose kultūrinėse bendrijose.

VI tema. Įtampa tarp „gyvenimo“ ir jo suobjektyvėjusių kultūrinių pavidalų kultūros filosofijoje. Ši įtampa, apčiuopta Simmelio, aptariama kaip reikšminga kultūros filosofijos problema – tai nuolat besitęsianti „gyvenimo“ sandūra ir kova su jo sukurtais pavidalais, atsispindinti ir J. O y Gasseto, ir O. Spenglerio, ir kitų kultūros tyrinėtojų darbuose.

VII tema. C. Geerzo interpretacinė kultūros teorija. Pristatoma C. Geerzo interpretacinė kultūrinė antropologija, ankcentuojant interpretacinį, literatūrinį posūkį, gimstantį suvokus kultūros daugiaprasmiškumą, „gilų prieštarumą“ (Jeffrey, Alexander, Smith), neredukuojamumą vien į aiškius normatyvius elgesio šablonus ar teorines abstrakcijas. Gvildenamas kultūros suvokimas per simbolinių prasmų interpretacijas.

VIII tema. Filosofinės kultūros esmės paieškos Lietuvoje: tarp kultūros ir religijos. Analizuojama J. Šalkauskio (sekant Solovjovu), A. Maceinos (sekant Berdiajevu) egzistencinės teistinės kultūros sampratos, teigiančios giliausią žmogiškumo išskaidą kultūroje (Maceinos plėtotą prometėjizmo koncepcija) ir kartu pripažįstančios dieviškumą kaip esminį žmogiškumo matmenį, be kurio žmogiškumas yra nepakankamas sau.

XIX tema. V. Sezemano kultūros filosofija: kultūra ir laikas. Apmąstoma kultūros ir laiko problematika, esminė Sezemano kultūros suvokimui. Gvildenama vidinio laiko samprata (išsirutuliojusi Husserlio, Heideggerio filosofinių laikiškumo sampratų kontekste), atskleidžiant jos glaudų santykį su kultūra, ryškinamas pastarosios siekis įveikti laiką, taip pat svarstomas subjektyvios ir objektyvuotos kultūros santykis.

X tema. V. Kavolio kultūros filosofija. Analizuojama Kavolio kultūros ir civilizacijos teorija, įžvelgiant joje filosofinio sąmoningumo judesius. Taip pat aptariama, kaip tremties, „natūralios“ žemės, „tikrų“ namų prarasties, išmetančios į pirmą pradžią vienišumą, fone išsiskleidžia žmogiškoji kultūrinė tikrovė.

Studijų formos: paskaitos, seminarai, savarankiškas studento darbas.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų darbas ir darbas seminaruose – 20 % pažymio,

Koliokviumas – 30 % pažymio,
Egzaminas – 50 % pažymio.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Gadamer H.-G. <i>Istorija. Menas. Kalba</i> . Vilnius: Baltos lankos, 1999.
2.	Geertz C. <i>Kultūrų interpretavimas</i> . Vilnius: Baltos lankos, 2005.
3.	Heidegger M. <i>Meno kūrinio ištaka</i> . Vilnius: Aidai, 2003.
4.	Jameson F. <i>Kultūros posūkis. Rinkiniai darbai apie postmodernizmą</i> . Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2002.
5.	Kavolis V. <i>Kultūros dirbtuvė</i> . Vilnius: Baltos lankos, 1996.
6.	Kavolis V. <i>Civilizacijų analizė</i> . Vilnius, Baltos lankos, 1998.
7.	Kavolis V. <i>Nužemintųjų generacija</i> . Santara-Šviesa, 1968.
8.	Maceina A. <i>Kultūros filosofijos įvadas</i> , in <i>Raštai</i> , t. 1, Vilnius: Mintis, 1991.
9.	Sverdiolas A. <i>Apie pamėklinę būty ir kiti etiudai</i> . Vilnius: Baltos lankos, 2006.
10.	Sverdiolas A. <i>Kultūra lietuvių filosofų akiratyje</i> . Vilnius: Apostrofa, 2012.
11.	Sverdiolas A. <i>Kultūros filosofija</i> . Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007.
12.	Sverdiolas A. <i>Steigtis ir sauga. Kultūros filosofijos etiudai</i> . Vilnius: Baltos lankos, 1996.
13.	Šalkauskis S. <i>Kultūros filosofija; Specialiosios kultūros filosofijos problemos</i> , in <i>Raštai</i> , t. 1, Vilnius: Mintis, 1990.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Alexander J. C.; Smith Ph., Norton M. (ed.), <i>Interpreting Clifford Geertz: Cultural Investigation in the Social Sciences</i> . Palgrave Macmillan, 2011.
2.	Andrijauskas A. <i>Kultūrologijos istorija ir teorija</i> . Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003.
3.	Bell D. <i>Kapitalizmo kultūriniai prieštaravimai</i> . Vilnius: Alma littera, 2003.
4.	Clifford J. <i>Kultūros problema. XX amžiaus etnografija, literatūra ir menas</i> . Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 1999.
5.	Lotman J. <i>Kultūros semiotika. Straipsnių rinktinė</i> . Vilnius: Baltos lankos, 2004.
6.	Ortega y Gasset J. <i>Mūsų laikų tema ir kitos esė</i> . Vilnius: Vaga, 1999.
7.	Spengler O. <i>The Decline of the West</i> . Oxford University Press, 1991.
8.	Zima Peter V. <i>What is Theory? The Concept of Theory in the Cultural and Social Sciences</i> . Continuum International Publishing Group, 2007.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Arūnas Sverdiolas	LKTI	prof. dr.	arunas.sverdiolas@gmail.com
2.	Rūta Bagdanavičiūtė	VDU	dr.	rutavec@gmail.com
3.	Ryhor Miniankou	EHU	prof. dr.	ryhor.miniankou@ehu.lt

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Skyrius
FIL8016	6	Lietuvos kultūros tyrimų institutas	Lyginamųjų kultūros tyrimų skyrius

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

DABARTINĖS ESTETIKOS IR MENO FILOSOFIJOS TRANSFORMACIJOS

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

TRANSFORMATIONS OF CONTEMPORARY AESTHETICS AND PHILOSOPHY OF ART

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kurso tikslas – atskleisti dabartinėje estetikoje ir meno filosofijoje išryškėjusias esmines transformacijas ir probleminių laukų kaitą. Vienas būdingiausių dabartinės estetikos raidos bruožų – totalinis įvairiomis kryptimis vykstantis nomadologijos tendencijų stiprėjimas, t. y. *įvairių estetikos kaitos procesų intensyvėjimas iš vieno civilizacinio pasaulio į kitus ir iš vienos kultūros, estetinio pažinimo, meno srities įvairių meno simbolių, estetinių konceptų, idėjų, sąvokų vartojimas kitose, kur, atrodo neįmanoma*. Nauja estetinė patirtis peržengė klasikinės estetikos, meno filosofijos nubrėžtas objektų ribas ir aprėpė daug platesnes teritorijas. Šiuos pokyčius skatino naujų anksčiau akademinio mokslo marginalijose buvusių probleminių laukų iškilimas. Iš vientiso išgrynintos klasikinės akademinės estetikos srauto tarsi išsiliejo gausybė išsiskaidančių mažesnių upelių, pretenduojančių į savo estetikos patirties objekto unikalumą. Taip klasikinė monolitinė akademinė estetika ir meno filosofija transformavosi ir skilo į daugybę lokalių estetikų ir meno filosofijų, sąveikaujančių su anksčiau neestetinėmis laikomomis sociumo, kultūros, kasdienybės, įvairių veiklos formų sritimis: *atsirado atmosferos, landšafto, miško, parkų, vandens, kūno, daikto, urbanistinė, kasdienybės, techninė, dizaino, medicinos, sporto, reklamos, mados, feminizmo, medijų, multimedijų, virtualioji, detalės, minimalizmo, tylos, prasmės neišsakymo, potekstės, neišbaigtumo, santūrumo, nuobodulio, monotonijos, trivialumo, banalumo, skurdumo, atsitiktinumo, senėjimo* ir daugybė kitų lokalių estetikų, kurios atspindi dabartinės estetikos sąmonės mobilumą, dinamiškumą, daugmatiškumą, fragmentiškumą ir nuolatinę estetikos teritorijų plėtrą.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The aim of the course is to present in detail the main conditions and circumstances of the transformations of contemporary aesthetics and philosophy of art. The course might be considered as a theoretical and methodological basis that enables doctoral students to more consciously and, if necessary, more independently arrive at a much deeper understanding of these problems. Much attention is given to the changes in the field of aesthetics and the intensification of the circulation of aesthetics ideas between different cultural worlds and the migration of various artistic symbols and concepts to the spheres previously regarded as unaesthetic. The monolithic classical academic aesthetics and philosophy of art were transformed and split into many local aesthetics and art philosophies which interact with various, previously regarded as unaesthetic, spheres of culture, social and daily life: the aesthetics of atmosphere, landscape, forest, water, medicine, body, feminism, multimedia and many other local aesthetics which show the mobility, dynamism, manifoldness, fragmentariness and constant expansion of territories of aesthetics and philosophies of art.

Dalyko poreikis bei aktualumas

VDU, VU ir LEU bakalauro ir magistro studijų metu daugiausia dėmesio skiriama apžvalginiams estetikos ir meno filosofijos kursams, o naujausios estetikos ir meno filosofijos raidos tendencijos lieka nežinomos studentams. Tęsiant studijas doktorantūroje ir atliekant kiekybiškai ir kokybiškai didesnę tyrimą, iškyla poreikis susipažinti su pastaraisiais dešimtmečiais šiose mokslo srityse išryškėjusiomis radikaliomis transformacijomis. Susipažinimas su jomis, padeda studentui pamatyti platesnį galimų disertacijos objekto interpretacijų spektrą ir praturtina doktorantūros tyrimus.

Dalyko tikslai

Šio kurso tikslas – išstudijuoti pagrindines dabartinės estetikos ir meno filosofijos transformacijas, suvokti kaip naujausi meninės kultūros virsmai atsispindi teorinėje recepcijoje ir sugebėti įgytas žinias ir mokslinio tyrimo metodus kūrybiškai taikyti konkrečiame disertacijos tyrime.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

<p>I tema. Klasikinė, neklasikinė ir postmodernistinė estetika. II tema. Naujos dabartinės estetikos ir meno filosofijos kryptys. III tema. Estetinių savybių kaita postmodernioje estetikoje. IV tema. Meno apibrėžimo problema dabartinėje meno filosofijoje. V tema. Tyrinėjimo laukų kaita dabartinėje estetikoje ir meno filosofijoje. VI tema. Teorija ir nauja meninė patirtis. VII tema. Naujų vaizduojamųjų menų formų pažinimas dabartinėje meno filosofijoje. VIII tema. Teorinių nuostatų ir interpretacijų transformacija dabartinėje estetikoje ir meno filosofijoje. IX tema. Ontologiniai naujų meno formų ypatumai: Estetinis požiūrio taškas.</p> <p>Studijų formos: paskaitos, seminarai, savarankiškas studento darbas.</p>

<p>Studijų pasiekimų vertinimas</p> <p>Namų darbas ir darbas seminaruose – 50 % pažymio, Egzaminas – 50 % pažymio.</p>
--

<p>Pagrindinė literatūra</p>	
Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Arthur D. <i>What Art Is</i> . Hardcover: Publisher: Yale University Press, 2013.
2.	Margolis J. <i>The Cultural Space of the Arts and the Infelicities of Reductionism</i> . New York: Columbia University Press, 2010.
3.	Aesthetics: A Comprehensive Anthology , by Steven M. Cahn (Editor), Aaron Meskin (Editor), 2007.
4.	Andrijauskas A. Klasikinės Vakarų metafizinės estetikos ir meno filosofijos transformacijos: neklasikinių principų sklaida // <i>Estetikos ir meno filosofijos transformacijos</i> . Vilnius, KFMI, 2005, p. 12-71.
5.	Andrijauskas A. Postmodernaus mąstymo poveikis estetikos ir meno filosofijos teritorijų kaitai // <i>Estetikos ir meno filosofijos teritorijų kaita</i> . KFMI L-la, Vilnius, 2006, p. 12-87.
6.	Noël C. <i>Art in Three Dimensions</i> . Oxford, Oxford University Press, 2010.
7.	Chalumeau J.-L. <i>Lectures de l'art</i> . Paris, 1991.
8.	Chateau D. <i>La philosophie de l'art, fondation et fondements</i> . Paris, 2000.
9.	<i>Contemporary Debates in Aesthetics and the Philosophy of Art</i> . Ed., Matthew Kieran, Blackwell, 2006.

<p>Papildoma literatūra</p>	
Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Anderson R. <i>Calliope's Sisters: A Comparative Study of Philosophies of Art</i> . Pearson Prentice Hall, 2004.
2.	Currie G. <i>Recreative Minds: Imagination in Philosophy and Psychology</i> . Oxford University Press, 2002.
3.	Danto A. C. <i>The Abuse of Beauty: Aesthetics and the Concept of Art</i> . The Paul Carus Lectures, vol. 21, 2003.
4.	Schaeffer J.-M. <i>Adieu à l'esthétique</i> . Paris, 2000.
5.	<i>The Poetics, Aesthetics and Philosophy of Narrative</i> . Edited with an introduction by Noël Carroll, Oxford, Blackwell, 2009.
6.	<i>Estetikos ir meno filosofijos probleminių laukų sąveika</i> . KFMI I-la. Sudarė A. Andrijauskas, Vilnius, 2008.
7.	<i>Estetikos ir meno filosofijos teritorijų kaita</i> . KFMI I-la. Sudarė A. Andrijauskas, Vilnius, 2006.
8.	<i>Estetikos ir meno filosofijos transformacijos</i> . Vilnius, KFMI I-la. Sudarė A. Andrijauskas, Vilnius, 2005.
9.	Ferry L. <i>Homo Aestheticus. L'invention du gout à l'age démocratique</i> . Paris, 1990.
10.	Jimenez M. <i>Qu'est-ce que l'esthétique?</i> Paris, 1997.
11.	<i>Philosophy of Film and Motion Pictures: An Anthology</i> . Eds., Noël Carroll, Jinhee Choi, Blackwell, 2005.

<p>Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai</p>				
Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Antanas Andrijauskas	LKTI	Akad. prof. habil. dr., vyriaus. m. d.	aandrijauskas@gmail.com

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija
FIL8017	6	Europos humanitarinis universitetas

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

VIZUALINIŲ TYRINĖJIMŲ TEORIJA IR METODAS: „VIZUALINIS MĄSTYMAS“ IR ŠIUOLAIKINĖ KULTŪRA

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

THEORY AND METHOD IN VISUAL STUDIES: VISUAL THINKING IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY CULTURE

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Šio kurso tikslas: supažindinti doktorantus su šiuolaikine „vizualinių tyrinėjimų“ problematika, „ideologija“ pagrindinėmis sąvokomis ir metodologijomis. Kurso metu nagrinėjamos šiuolaikinės vizualinės kultūros interpretacinės paradigmos atsižvelgiant į filosofijos, psichoanalizės, semiotikos genderinių tyrinėjimų aktualijas. Vizualumo studijos išskiria dvi kryptis: a) tyrinėjimų, kurie akcentuoja kritišką istorinių paveikslų rekonstrukciją (atsižvelgiant į šiuolaikines vaizdo analizės metodologijas); b) „kultūros tyrinėjimai“ sietini su transdisciplininė filosofijos ir vaizdo sociologijos analize. Abi tradicijas sieja konceptualaus matymo ir rodymo idėjos. Metodologinis kurso pagrindas yra F. Jamesono, W. Benjamino, J. Lacano, S. Žižeko, M.Foucault, J.Aumont, P.Burdieu, L.Mulvey, G.Pollock, H.White, C.Ginzbourg tyrinėjimai. Esminės sąvokos: - „vizualus posūkis“, „vizualus tekstas“, „representacija“, „vizualus išsilavinimas“, „okulacentrizmas“ „flaneris“, „montažas“ ir kt.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The main aim of the course is to introduce students to the debates, 'ideology', the conceptual apparatus and the main methodological principles of the so called Visual Studies. The course focuses on the contemporary approaches to the interpretation of visual culture (as they were elaborated in psychoanalysis, sociology, semiotics, feminist theory and so on). One can distinguish, at least, two separate traditions within the trend of visual Studies, namely: the studies of images as representations (which is close to the art theory and deals with the critical rereading of the history of visual imagery) and the other one is close to Cultural studies and can be defined as a sociology of visual culture. However, both trends are rooted in the tradition of philosophical thinking, starting from ancient times. The course presupposes reading and discussion of the relevant texts by F.Jameson, W.Benjamin, J.Lacan, S.Zizek, M.Foucault, J.Aumont, P.Burdieu, L.Mulvey, G.Pollock, H.White, C.Ginzbourg and others. The key concepts - visual turn, visual text, ocularcentrism, representation, visual literacy, flâneur, modernity, vision, gaze, etc.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Šių dienų vizualinės kultūros tyrimai glūdi įvairių disciplinų (kino teorijos ir žiniasklaidos, filosofijos, sociologijos, istorijos, meno, ir t.t.) sankirtoje. Tačiau konceptualus aparatas, naudojamas politinių, epistemologijos, antropologinių ir estetinių aspektų vizualinės kultūros analizei, susiformavo filosofinės tradicijos gairėse (nuo antikos laikų). Baigę šį kursą studentai sugebės identifikuoti pagrindines genealogijos sąvokas ir idėjas, kurios yra svarbios vizualinės kultūros tyrimams, išmoks išanalizuoti filosofinių sąvokų sklaidą į kitas sritis, bei kaip jos „operacionalizuojamos“.

Dalyko tikslai

Kurso metu studentai:

- Įgis supratimą apie šiuolaikines diskusijas „vizualinių tyrimų“ erdvėje.
- Susipažins su vizualumo filosofinių koncepcijų specifika ir istorija – suvoks ryšį tarp patirties, protavimo, pažinimo ir atminties.
- Įsisavins šiuolaikinių vizualinių tyrimų konceptualinę visumą (okuliacentrizmą, vaizdą, žvilgsnį, įvaizdį, reprezentaciją ir kt.)

Įgaus patirties tarpdisciplininuose tyrimuose ir susidarys įvaizdį apie „hibridinių“ metodologijų euristinį potencialą, kuris naudojamas šiuolaikiniuose vizualiniuose tyrimuose (pradedant nuo klasikinių menotyros teorijų, baigiant naratologija ir psichoanalize) ir priklausomai nuo tyrimų objekto – panaudoti įvairias strategijas dirbant su vizualiniais objektais.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I dalis. Vizualinės kultūros teorija: Vizualiniai tyrimai kaip vizualinės kultūros socialinė teorija. Vizualinių ir kultūros tyrimų tarpdisciplininio statuso paradigma. Vizualiniai tyrimai ir sociologija mene: „Vizualinė sociologija“: mokslinių tyrimų metodų ir objektų klausimas. Atstovavimo sąvoka. Atstovavimas ir ideologija: ideologijos analizė diskurse. Diskurso puoselėjimas ir priežiūra: subjektų kontrolės formos ir simbolinė valdžia vėlyvojo kapitalizmo visuomenėje. Feministinė teorija ir vaizduojamieji menai.

II dalis. Vizualinio įvaizdžio analizės metodologija: case studies ir close readings. Vizualinio įvaizdžio suvokimo problema (Ž. Omon, R. Arnheimas, D. Elkindas). Vizualinės praktikos humanitariniuose ir gamtos moksluose: bendraja ir plačiąja prasme. Esmė ir metodas vizualiniuose tyimuose: šiuolaikinė vaizdingo teksto interpretacija ir anatomija. Socialinės istorijos ir estetinės formos santykio problema vizualinėje reprezentacijoje. Vizualinė kultūra šiuolaikinės žiniasklaidos epochoje.

Studijų formos: paskaitos, seminarai, savarankiškas studento darbas.

Studijų pasiekimų vertinimas

Tarpiniai uždaviniai – 60%

Egzaminas (prezentacija ir finalinė esė) – 40%

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Ankersmith F. R. <i>Political Representation</i> . Stanford University Press, 2002.
2.	Aumont J. <i>The Image</i> . BFI, 1997.
3.	Hall S. “The Work of Representation”, in <i>Representation: Cultural Representations and Signifying Practices</i> , Hall S., ed. The Open University: Milton Keynes, 1997, p. 13 – 74.
4.	Howells R. <i>Visual Culture</i> . Polity Press, 2003.
5.	Friedberg A. <i>The Virtual Window. From Alberti to Microsoft</i> . The MIT Press, 2006.
6.	Jameson F. “Transformations of the image”, in <i>The Cultural Turn</i> . Verso, 1998, p. 93 – 135.
7.	Levin D. M. ed. <i>Sites of Vision. The Discursive Construction of Sight in the History of Philosophy</i> . The MIT Press, 1999.
8.	Levin D. M. ed. <i>Modernity and the Hegemony of Vision</i> . University of California Press, 1993.
9.	Jay M. <i>Downcast Eyes. The Denigration of Vision in 20th century French thought</i> . - University of California Press, 1994.
10.	Mitchell W.J.T. “What is an Image?”// <i>New Literary History</i> , Vol. 15, No. 3, Image/Imago/Imagination. Spring, 1984, p. 503-537.
11.	White H. «Historiography and Historiophoty», in <i>American historical review</i> 93, no.5 (December 1988): 1193-1199.
12.	Гинзбург К. «От Варбурга до Гомбриха.. Заметки об одной методологической проблеме» // <i>Мифы – эмблемы – приметы</i> М.: Новое издательство, 2004, с. 51 - 132.
13.	Беньямин В. Маски времени. Эссе о культуре и литературе. Санкт-Петербург “Symposium”, 2004.
14.	Бэксандолл М. <i>Узоры интенции. Об историческом толковании картин</i> . Москва: ЮниПринт, 2003.
15.	Элкинс Д. <i>Исследуя видимый мир</i> . Вильнюс: ЕГУ, 2009.
16.	Фуко М. <i>Это не трубка</i> . М., 2000.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Barasch M. <i>Blindness. The History of a Mental Image in Western Thought</i> . Routledge, 2001.
2.	Аппас Д. <i>Деталь в искусстве</i> . СПб.: Азбука-классика», 2010.
3.	Bordwell D. <i>Making Meaning. Inference and Rhetoric in the Interpretation of Cinema</i> , - Harvard University Press, 1991.
4.	Engelke M. “ The Objects of Evidence”, in Matthew Engelke, ed. <i>The Objects of Evidence. Anthropological Approaches to the production of Knowledge</i> , p. 1 – 20, 2009.
5.	Бел М., Брайсон Н. «Семиотика и искусствознание», <i>Вопросы искусствознания</i> , IX (2/96), 521 - 559.
6.	Бурдые П. «Исторический генезис чистой эстетики. Эссенциалистский анализ и иллюзия абсолютного» // <i>НЛО</i> , 2003, № 60.
7.	Пановский Э. <i>Смысл и толкование изобразительного искусства</i> . СПб, 1999.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo	Elektroninio pašto adresas
----------	-----------------	-------------	----------------------------	----------------------------

			laipsnis	
1.	Almira Ousmanova	EHU	prof. dr.	almira.ousmanova@ehu.lt

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija
FIL8018	6	Europos humanitarinis universitetas

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

FEMINIZMAS IR FILOSOFIJA: ISTORINĖS, EPISTEMOLOGINĖS IR POLITINĖS KOLIZIJOS

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

FEMINISM AND PHILOSOPHY: HISTORICAL, EPISTEMOLOGICAL AND POLITICAL COLLISIONS

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kurso tikslas: supažindinti studentus su pagrindinėmis feminizmo mąstytojų (Nuo Renesanso iki šiandien) idėjomis ir kūriniais. Pagrindinė intriga: kodėl filosofija priešinasi feministinių idėjų „inkorporavimui“ (ir įvairių filosofinių diskursų epistemologijos, ir institucinės politikos požiūriais). Feminizmas nėra vien tik moterų filosofijų buvimo klausimas Vakarų Europos tradicijoje (nors jų nebuvimas yra simptomiškas): klausimas yra kodėl feminizmo teoretikų plėtojama socialinė ir politinė kritika yra nereikalinga, nereikšminga universalioms kūno, socialinio lauko, seksualumo požiūriu Vakarų Europos filosofijoje? Kodėl ši tendencija gali būti pakeista (o „kanonas“ perrašytas ...)? Atskirai pabrėžiamas feminizmo teoretikų indėlis plėtojant šiuolaikinę politinę filosofiją, epistemologiją ir mokslo filosofiją, medijų filosofiją (įskaitant kiberfeminizmą), o taip pat psichoanalizę, kalbos filosofiją ir semiotiką. Kurso metu bus remiamasi Tullia D’Aragona, Simone de Beauvoir, Judith Butler, Rosi Braidotti ir t.t. tyrinėjimais.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The main aim of the course is to introduce the students into the genealogy and major methodological concerns of feminist philosophy (from Renaissance up to nowadays). The main ‘intrigue’ of the course consists in the fact that philosophy continues to repudiate the feminist theory (in as much at the level of epistemological foundations of various philosophical discourses, as well as at the level of institutional frameworks). ‘Feminism’ does not mean simply inclusion of women–philosophers into the dominant trends (although its absence from the ‘Annales’ of European philosophy is quite symptomatic per se): the question is why and how feminist social and political critique remains ‘inappropriate’ in the context of universalist claims of philosophical knowledge and how this tendency can be challenged, and the ‘canon’ – rewritten... A special attention will be given to the analysis of the contribution of feminist theorists to the development of such vibrant philosophical trends as political philosophy, epistemology and philosophy of science, media philosophy (including cyberfeminism), but also of psychoanalysis and semiotics. In the framework of the course the works of the following women–philosophers are to be studied: Tullia D’Aragona, Simone de Beauvoir, Judith Butler, Rosi Braidotti, etc.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Feministinė filosofija šiuo metu yra viena iš ryškiausių filosofijos krypčių, tačiau ji menkai integruota į daugelį filosofijos mokymo kursų. Šis dėstomas kursas suteiks doktorantams žinių, kurių jiems trūksta.

Dalyko tikslai

Supažindinti su feministinės filosofijos istorija, specifika ir pagrindiniais prioritetais. Suteikti supratimą apie pagrindinius skirtumus tarp feministinės teorijos ir seksualumo tyrimų. Padėti doktorantams įsisavinti šiuolaikinės feministinės filosofijos pagrindines koncepcijas.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. „Neparašyta“ feministinės filosofijos istorija: filosofijos istorijos rekonstrukcijos problema, žiūrint per feminizmo prizmę. Tapimas moterimi: feminizmo tyrinėtojų indėlis į šiuolaikinę filosofiją. Skirtumai tarp lyčių ir seksualinė patirtis, kaip filosofinės analizės objektai. Lytis, žinios ir valdžia.

II tema. Feministinė politika ir feministinė teorija. Feministinė teorija, kaip iššūkis mokslo siekiančioms institucijoms. Seksualumas moksle, kaip „intelektualinės mizoginijos“ forma (E. Gross). Seksualinės ir rasinės diskriminacijos formos moksle (argumentacija, metodologija, retorika ir t. t.). Androcentristinė kryptis filosofijoje ir kitose mokslo disciplinose.

III tema. Socialinių žinių problema „lyties“ esmė socialiniuose humanitariniuose moksluose. „Meylstrim“ moksliniame pažinime: vyriškos lyties dominavimo ir supratimo apie hierarchiją, socialinę nelygybę mokslinis pagrindimas. Feministinė epistemologija ir mokslo filosofija: žinių siekimo socialinės sąlygos ir siekiančio

žinių subjekto problema (E. F. Kelleris, S. Chardingas). „Objektyvistinės“ ideologijos kritika.

IV tema. Feminizmas iki feminizmo: lyties, šeimos ir seksualumo klausimai prancūzų utopistų leidiniuose (Dezami, Morelli, Furje) ir ankstyvojo marksizmo leidiniuose (Engelsas ir Babelis). „Nesėkmingų“ santuokų teorijos klausimai: marksizmas ir feminizmas – lyčių traukos ir nesuderinamumo istorija (santuokos, seksualumo ir šeimos klausimų sprendimas). Deleuze ir feministinė filosofija: produktyvi sąveika (R. Braidotti). Psichoanalizės feministinė kritika (E. Gross). Feministinis indėlis į semiotiką (J. Kristeva, P. Violi ir kt.). Meilės feministinės teorijos: nuo Tulli d, Arragon iki Simonos de Bovuar ir Evos Illuc.

V tema. Asmeniškumai ir politika egzistencializmo filosofijoje: šiuolaikiniai Simonos de Bovuar leidinių vertimai Rytų Europoje. Viešumos sferos feministinė kritika (N. Frežeris, M. Houksvortas) ir feminizmo daroma įtaka šiuolaikinei politikos teorijai.

Studijų formos: paskaitos, seminarai, savarankiškas studento darbas.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų darbas ir darbas seminaruose – 50 % pažymio,
Egzaminas – 50 % pažymio.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Braidotti R. <i>Metamorphoses: Towards a Materialist Theory of Becoming</i> , 2002.
2.	Braidotti R. <i>Nomadic Subjects: Embodiment and Difference in Contemporary Feminist Theory</i> , 1994.
3.	Butler J. <i>Gender Trouble. Feminism and the Subversion of Identity</i> . – Routledge, 1990.
4.	Irigaray L. <i>Speculum of the Other Woman</i> . Cornell University Press, 1974.
5.	<i>Антология гендерной теории</i> (под ред. Е.Гаповой и А.Усмановой). – Минск, Изд-во ЕГУ: ПроPILEI, 2000.
6.	Butler J. <i>The Psychic Life of Power: Theories in Subjection</i> . Stanford University Press, 1997.
7.	Beauvoir S. <i>The Second Sex</i> . Vintage, 2011.
8.	Жеребкин С. «Гендерная проблематика в философии» // <i>Введение в гендерные исследования. Часть I</i> (под ред. И.А.Жеребкиной). СПб: Алетейя, 2001, сс. 390 – 426.
9.	Жеребкина И. <i>Субъективность и гендер. Гендерная теория субъекта в современной философской антропологии</i> . СПб.: Алетейя, 2007.
10.	Оукли Энн “Гендер, методология и модулы человеческого знания: проблематика феминизма и парадигматические дискуссии в социальных науках” // <i>Введение в гендерные исследования. Часть I</i> (под ред. И.А.Жеребкиной). СПб: Алетейя, 2001, сс. 336 – 363.
11.	Усманова А. «Феминизм и философия: после Симоны де Бовуар» // <i>Топос</i> , 2010, # 3, сс.7 – 17 (и другие тексты из этого номера).
12.	Haraway D. A <i>Cyborg Manifesto: Science, Technology, and Socialist-Feminism in the Late Twentieth Century</i> ". <i>Simians, Cyborgs and Women: The Reinvention of Nature</i> . Routledge, 1991.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Alcoff L. and Potter E. (eds.) <i>Feminist Epistemologies</i> . New York: Routledge, 1993.
2.	Butler J., Scott Joan W., eds. <i>Feminists Theorize the Political</i> . Routledge, 1992.
3.	Braidotti R. <i>Transpositions: On Nomadic Ethics</i> . Cambridge: Polity Press, 2006.
4.	D’Aragona Tullia. <i>Dialogue on the Infinity of Love</i> . The University of Chicago Press, 1997.
5.	De Lauretis T. <i>Technologies of Gender</i> . – Bloomington: Indiana University Press, 1987.
6.	Harding S. <i>The Science Question in Feminism</i> . Ithaca: Cornell University Press, 1986.
7.	Haraway Donna J. <i>Simians, Cyborgs, and Women: The Reinvention of Nature</i> . Routledge, 1990.
8.	Grasswick Heidi, ed. <i>Feminist Epistemology and Philosophy of Science (Power in Knowledge)</i> . Springer, 2011.
9.	Illouz E. <i>Consuming the Romantic Utopia. Love and the Cultural Contradictions of Capitalism</i> . University of California Press, 1997.
10.	Irigaray L. <i>Speculum of the Other Woman</i> . Cornell University Press, 1974.
11.	Kofman S. <i>Camera Obscura Of Ideology</i> . London: The Athlone Press, 1998.
12.	Kristeva J. <i>Desire in Language</i> . – Harvard University Press, 1979.
13.	Lacan J. <i>Encore. Le Seminaire, Livre XX</i> . Paris: Seuil, 1975.
14.	Le Doeuff Michele. <i>Le sexe de savoir</i> . Champs Flammarion, 1998.
15.	Moi T., ed. <i>The Kristeva Reade</i> . Basil Blackwell, 1986.
16.	Moi T., ed. <i>French Feminist Thought. A Reader</i> Blackwell, 1987.
17.	Mouffe Ch. <i>On the Political</i> . Routledge, 2005.

18. Weed E., Schor N., eds. *Feminism Meets Queer Theory*. Bloomington: Indiana University Press, 1997.
19. Keller, Evelyn Fox. *Reflections on Gender and Science*, New Haven: Yale University Press, 1985.
20. *Антология гендерной теории* (под ред. Е.Гаповой и А.Усмановой). – Минск, Изд-во ЕГУ: ПроPILEI, 2000.
21. Жеребкин С. “Пол Разума: «является ли Просвещение эмансипационным?» // *Гендерные исследования*, № 4, 2000. Сс. 278–289.
22. Клингер К. «Либерализм – Марксизм – Постмодернизм. Феминизм и его счастливый или несчастный «брак» с различными теоретическими течениями 20–го столетия» // *Гендерные исследования*, 1998, № 1, сс. 35 – 54.
23. Кристева Ю. *Избранные труды: Разрушение поэтики*. Москва: РОССПЭН, 2004.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Almira Ousmanova	EHU	prof. dr.	almira.ousmanova@ehu.lt

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Fakultetas	Katedra
FIL8019	6	Vytauto Didžiojo universitetas	Humanitarinių mokslų fakultetas	Filosofijos katedra

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

FILOSOFIJOS ISTORIJOS ĮVADAS

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

INTRODUCTION TO HISTORY OF PHILOSOPHY

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba

Šio kurso tikslas – pagrindinių filosofijos sąvokų ir kryptų istorijos aptarimas bei aprašymas. Kurso metu doktorantai susipažįsta su Vakarų filosofijos istorija, studijuoja pagrindines filosofijos temas ir koncepcijas, kurios buvo iškeltos ir svarstomos žymiausių Vakarų filosofijos atstovų: Platono, Aristotelio, Augustino, Tomo Akviniečio, Kanto, Nietzsche's ir kitų. Doktorantai įgyja kompetenciją apibrėžti ir taisyklingai vartoti pagrindines filosofijos sąvokas; kūrybiškai dėstyti savo mintis raštu; analizuoti filosofijos istorijos šaltinius; savarankiškai gilinti filosofijos istorijos žinias. Kursas lavina teorinio mąstymo kultūrą, filosofines argumentacijos gebėjimus.

Anotacija anglų kalba

The aim of this course is to discuss and describe the history of the main concepts and tendencies in Western philosophy. The doctoral students study some of the important philosophical themes and conceptions, proposed by the main authors such as Plato, Aristotle, Augustine, Thomas Aquinas, Kant, Nietzsche, and others. The objective of the course is to present the general survey of the history Western philosophy. The doctoral students acquire competence in defining and correctly using the main philosophical concepts, creatively using their writing skills, analyzing of the sources of the history of Western philosophy, self-deepening their knowledge of the history of philosophy. The course fosters students' skills in theoretic reasoning and philosophical argumentation.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Šis kursas skirtas Vakarų filosofijos pagrindų istorinei refleksijai vystyti. Šis sugebėjimas yra būtinas kiekvienam filosofijos mokslininkui, todėl jo vystymuisi skirtas dalykas yra reikalingas Filosofijos doktorantūros studijų programoje, ypač tiems šios programos studentams, kurie nėra įgiję filosofijos bakalauro ar filosofijos magistro kvalifikacijos.

Dalyko tikslai

Dalyko tikslai – susipažinti su Vakarų filosofijos istorijos nagrinėjimo ypatumais bei metodologija; aptarti filosofinės tradicijos bei filosofinės istorijos sampratos problematiką; nagrinėti įvairių filosofavimo formų tarpusavio sąsajas; išryškinti pagrindinių filosofijos sričių istorinę panoramą; atskirti istorinį ir neistorinį filosofijos šaltinių analizės būdus.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Filosofijos ir istorijos santykis. Tema pristato ir nagrinėja filosofinę istorijos sampratą ir jos interpretacijas.

II tema. Filosofijos sampratų ir kryptų įvairovė. Tema nagrinėja filosofavimo formų bei metodų įvairovę istorijos bėgyje.

III tema. Filosofinės tradicijos samprata. Tema nagrinėja filosofinės mokyklų ir filosofinės tradicijos susiformavimą, reikšmę bei svarbą.

IV tema. Vakarų filosofijos istorijos apžvalga. Tema nagrinėja tradicines bei naujas filosofijos istorijos schemas ir jų interpretacijas.

V tema. Vakarų filosofijos istorijos pradžia ir filosofinių šaltinių samprata. Tema pristato filosofijos istoriją kaip tekstų istoriją; nagrinėja skirtumą tarp istorinės ir neistorinės filosofijos šaltinių analizės.

VI tema. Tikrovės problematika filosofijos istorijoje. Tema nagrinėja „platoniškos“ ontologinės tradicijos ir jos pagrindinių sąvokų sklaidą filosofijos istorijoje: nuo iki-sokratikų filosofijos iki mūsų dienų.

VII tema. Substancijos sąvokos transformacija. Tema nagrinėja „aristotelinę“ ontologinę poziciją, jos sąvokinių

aparata bei jos recepcijos įvairovę Viduramžių ir Modernių laikų mąstyme.

VIII tema. Pažinimo problematika filosofijos istorijoje 1. Pirmoji tema nagrinėja pažinimo objekto statusą epistemologijoje įvairiais istorijos laikotarpiais.

IX tema. Pažinimo problematika filosofijos istorijoje 2. Antroji tema nagrinėja pažinimo proceso aprašymus, pažinimo galimybes, sąlygų bei ribų nustatymo koncepcijas įvairiais filosofijos istorijos laikotarpiais.

X tema. Kalbos problematika filosofijos istorijoje 1. Tema nagrinėja mąstymo ir kalbos bei tikrovės ir kalbos santykių koncepcijas, iškilusias įvairiais istorijos laikotarpiais.

XI tema. Kalbos problematika filosofijos istorijoje 2. Tema nagrinėja filosofinę tradiciją, kuri traktuoja kalbą kaip filosofijos tyrimo objektą.

XII tema. Filosofija kaip etikos istorija. Tema nagrinėja praktinės filosofijos kaip etikos tradiciją nuo Platono iki mūsų laikų, akcentuojant Aristotelio ir Kanto etinės teorijos ir pagrindinės etinės sąvokos.

XIII tema. Praktinės filosofijos socialinės/politinės teorijos. Tema nagrinėja socialinės etikos koncepcijos nuo Platono iki mūsų laikų.

XVI tema. Filosofijos ir religijos santykis. Tema nagrinėja pagrindiniai religijos filosofijos klausimus: „ontologinis“ argumentas, krikščioniškos filosofijos galimybė, krikščionybės kritika istorijos kontekste.

Studijų formos: paskaitos, seminarai, savarankiškas studento darbas.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų darbas ir darbas seminaruose – 50 % pažymio,
Egzaminas – 50 % pažymio.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Benjamin W. „Apie istorijos sampratą“ // <i>Nušvitimai</i> . Vilnius: Vaga. 2005.
2.	Copleston F. <i>A History of Philosophy</i> . Vol. 1-9. London: Doubleday. 1962.
3.	Gadamer H-G. <i>Istorija. Menas. Kalba</i> . Vilnius: Baltos lankos. 1999.
4.	Hacking I. “Five Parables” // <i>Philosophy in History: Essays in the Historiography of Philosophy</i> . Cambridge: Cambridge University Press. 1984.
5.	Marenbon J, Parkinson G.H.R. et al. (Eds.) <i>Routledge History of Philosophy</i> . London: Routledge. 2004.
6.	Rorty R. “The Historiography of Philosophy: Four Genres” // <i>Truth and Progress. Philosophical Papers</i> . Vol. 3. Cambridge: Cambridge University Press. 1998.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Aster E. <i>Filosofijos istorija</i> . Vilnius: Alma littera. 1995.
2.	Guthrie W. K. C. <i>The Greek Philosophers from Thales to Aristotle</i> . London: Routledge. 2000.
3.	Hadot P. <i>Antikos filosofija – kas tai?</i> Vilnius: Aidai. 2005.
4.	MacIntyre. A. <i>Trumpa etikos istorija</i> . Vilnius: Charibdė. 2000.
5.	Marenbon J. <i>Medieval Philosophy: an Historical and Philosophical Introduction</i> . London: Routledge. 2007.
6.	Štrauchas J. <i>Naujųjų amžių filosofijos istorija</i> . Vilnius: Amžius. 1996.
7.	Tatarkiewicz W. <i>Filosofijos istorija I-III</i> . Vilnius: Alma littera. 2001-2003.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Marija Oniščik	VDU	dr. doc.	m.oniscik@hmf.vdu.lt

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija
FIL8020	6	Europos humanitarinis universitetas

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

ŠIUOLAIKINĖS FILOSOFIJOS ĮVADAS

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

INTRODUCTION INTO CONTEMPORARY PHILOSOPHY

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Pagrindinės šiuolaikinės filosofijos kryptys, akcentuojančios post metafizines ontologijos, politinės ir moralinės filosofijos sričių transformacijas. Bus kalbama apie pagrindinių filosofinės minties post metafizinių formų linijų pagrindimą bei apie jos pagrindinės sąvokas: vienetinė – daugialypė egzistencija, dekonstrukcija, diskursas, politinė bendruomenė ir solidarumas.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The main directions of modern philosophy, with emphasis on post-metaphysical transformations in the field of ontology, as well as political and moral philosophy. We will speak, on the one hand, about the substantiation of main lines of post-metaphysical forms of philosophical thought, and its key concepts: the unitary-multiple existence, deconstruction, discourse, political community and solidarity.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Temos aktualumas grindžiamas tuo, kad šiuolaikiniai filosofai, nepriklausomai nuo savo specializacijos ir krypties, remiasi kitų sričių ir specializacijų sąvokomis. Tai reiškia, kad neįmanoma dirbti korektiškai dirbti savo srityje nesusipažinus su pagrindiniais skirtingų krypčių filosofijos klausimais.

Dalyko tikslai

Susipažinti su pagrindinėmis sąvokomis ir pagrindimo metodais, siūlomais įvairiose šiuolaikinės filosofijos kryptyse.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Fenomenologija ir hermeneutika. Šio temos nagrinėjimo metu bus išanalizuota fenomenologinės ir hermeneutinės metodikos specifika ir įrankiai. Pagrindinės sąvokos: egzistencija, supratimas ir išankstinis supratimas, dirbas su tradicija ir prietarai. Pagrindinis autorius - H.- G. Gadamer.

II tema. Ontologija ir etika. Šios temos nagrinėjimo metu bus atskleista šiandieninė būties klausimo formulotės ir svarstymo specifika, taip pat jos etinės ir politinės implikacijos. Bus prašoma palyginti dvi šiandien pirmaujančias ontologines koncepcijas - E. Levinas ir J. L. Nancy.

III tema. Post struktūralizmas ir dekonstrukcija. Šios temos nagrinėjimo metu bus atskleista dekonstrukcijos metodo specifika ir post struktūralizmo reiškiniai. Pagrindiniai autoriai: J. Derrida ir J. Deleuze.

IV tema. Šiuolaikinis pragmatizmas. Šios temos nagrinėjimo metu amerikietiškojo pragmatizmo reiškiniai bus peržiūrėti šiuolaikinės anglosaksų tradicijos politinės filosofijos kontekste, pabrėžiant sąvokas „metanaratyvo krizė“ ir „solidarumas“. Pagrindinis autorius – R. Rorty.

V tema. Socialinė teorija ir politinė filosofija. Šios temos nagrinėjimo metu bus pasiūlyta lyginamoji, kontinentinių socialinės teorijos ir politinės filosofijos krypčių, kurios šiandien polemizuoja viena su kita, analizė – M. Foucault, J. Habermas ir J. Rancière. Bus nagrinėjama, kokiuose kontekstuose šios filosofinio mąstymo strategijos generuojasi ir su kokiomis šiuolaikinėmis problemomis jos turi šiandien dirbti.

Studijų formos: paskaitos, seminarai, savarankiškas studento darbas.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų darbas (keletas tekstų, parengtų pagal kurso problematiką, lyginamoji analizė) – 40 % vertinimo, darbas seminaruose – 30% vertinimo, egzaminas raštu – 30% vertinimo.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Baudrillard J. <i>Vartotojų visuomenė: mitai ir struktūros</i> , Kaunas: Kitos knygos, 2010.

2.	Deleuze G., Guattari F., <i>Anti-Oedipus. Capitalism and Schizophrenia</i> , London: Penguin Books, 2009.
3.	Derrida J. <i>The Animal That Therefore I Am</i> , New York: Fordham university Press, 2008.
4.	Foucault M., <i>Diskurso tvarka</i> , Vilnius: Baltos lankos, 1998.
5.	Harland R., <i>Superstructuralism: the philosophy of structuralism and post-structuralism</i> , London New York: Routledge, 1994.
6.	MacIntyre A. <i>After Virtue</i> , University of Notre Dame Press, 2007.
7.	<i>Twentieth-century philosophy: the analytic tradition</i> , ed. M. Weitz, New York: Free Press, London: Collier Macmillan, 1966.
8.	Vitgenšteinas Liudvigas, <i>Rinkiniai raštai</i> , Vilnius: Mintis, 1995.
9.	Гадамер Х.-Г. Истина и метод. Основы философской герменевтики. М., 1988. С. 317-363, 446-566.
10.	Левинас Э. Тотальность и бесконечное. СПб., 2000. С. 73-132, 194-245.
11.	Нанси Ж.Л. Бытие единичное множественное. Минск, 2004. С. 13-154.
12.	Делез Ж. Различие и повторение. СПб., 1998. С. 9-162 (http://philosophy.ru/library/deleuze/01/index.html)
	Деррида Ж. О Грамматологии. М., 2000. С. 115-223.
13.	Фуко М. Порядок дискурса // Фуко М. Воля к истине. М., 1996. С. 49-96.
14.	Рорти Р. Ирония, случайность, солидарность. М., 1996. С. 17-102, 180-251.
15.	Хабермас Ю. Вовлечение Другого. Очерки политической теории. СПб., 2001. С. 381-415.
16.	Рансьер Ж. На краю политического. М., 2006. С. 19-192.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Арендт Х. <i>Vita activa, или О деятельной жизни</i> . СПб.: «Алетейя», 2000.
2.	Бауман З. <i>Свобода</i> . М., 2006.
3.	Бенхабиб С. <i>Притязание культуры. Равенство и разнообразие в глобальную эпоху</i> . М., 2003.
4.	Декомб В. <i>Современная французская философия</i> . М., 2000.
5.	Делёз Ж. <i>Фуко</i> . М., 1998.
6.	Касториадис К. <i>Воображаемое установление общества</i> . М., 2003.
7.	Коэн Дж., Арато Э. <i>Гражданское общество и политическая теория</i> . М., 2003.
8.	Лефор К. <i>Политические очерки (XIX–XX вв.)</i> . М.: РОССПЭН, 2000.
9.	<i>Постсоветская публичность: Беларусь, Украина</i> ; сост. Вл. Фурс. Вильнюс: ЕГУ, 2008
10.	Рикёр П. <i>Конфликт интерпретаций</i> . М., 1995.
11.	Фуко М. <i>Интеллектуалы и власть: Избранные политические статьи, выступления и интервью</i> . В 3 ч. Часть 1. М., 2002; Часть 3. М., 2006.
12.	Фурс В. <i>Белорусский проект «современности»? // Европейская перспектива Беларуси: интеллектуальные модели</i> ; сост. О. Шпарага. Вильнюс, 2007. С. 43–57.
13.	Хабермас Ю. <i>Философский дискурс о модерне</i> . М., 2003.
14.	Хайдеггер М. <i>Бытие и время</i> . М., 1997.
15.	О. Шпарага. Пробуждение политической жизни: Эссе о философии публичности, Вильнюс: ЕГУ, 2010.
16.	Gaonkar F. <i>Toward New Imaginaries: An Introduction // Public Culture</i> . 2002. Winter. Vol. 14, № 1, pp. 1-19.
17.	<i>Habermas and the Public Sphere</i> . Calhoun C. (ed.) Cambridge: MIT Press, 1992.
18.	Wagner P. <i>A sociology of modernity. Liberty and discipline</i> . New York, Routledge, 1994.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Olga Shparaga	EHU	doc. dr.	olga.shparaga@ehu.lt

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija
FIL8021	6	Europos humanitarinis universitetas

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

BIOTECHNOLOGIJŲ IŠSIVYSTYMO FILOSOFINĖS IR ETINĖS PROBLEMOS

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

PHILOSOPHICAL AND ETHICAL PROBLEMS OF BIOTECHNOLOGICAL DEVELOPMENT

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,56 kr.
Konsultacijos	0,56 kr.
Seminarai	1,13 kr.
Individualus darbas	3,75 kr.

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kursas skirtas techninės etikos ir filosofinių problemų invazijos į žmogaus gyvenimo procesus nagrinėjimui. Išskirtis šių diskusijų bruožas yra jų įsišaknijimas moraliniuose jausmuose - nerime, pasibjaurėjime ir t.t. – kurių išaiškinimas ne mažiau svarbus, nei pati „žmogaus prigimties“ sąvoka, kuri šiandien yra pagrindinė diskusijų, ir tuo pačiu metu, pačių fantastiškiausių spekuliacijų, tema. Dalyko rėmuose dėmesys sutelktas į tokias problemas: kokius *socialinius pakeitimus* provokuoja naujos antropoteknikos ir kokias perspektyvas (pesimistines ar optimistines) jos atveria *autonomijos* ir *atskiros asmenybės savivokos* atžvilgiu.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

Course focuses on the ethical and philosophical problems of technical invasion into human life processes. Exceptional trait in this area is their rootedness in moral feelings - anxiety, disgust, etc. - which need to be clarified no less than the concept "human nature" itself which today is the main subject for discussions and, at the same time, the most fantastic speculations. The course will focus both on the social transformations which can be conditioned by contemporary anthropo-technology and on the perspectives (pessimistic or optimistic ones) opened by it in regard to autonomy and self-understanding of a single person.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Biomokslų proveržis ir revoliucinė biotechnologijų pažanga paskatino radikaliai naujų socialinių ir moralinių bei etinių problemų ir klausimų atsiradimą, kuriems reikalinga filosofinė refleksija. Doktorantūros mokslo išsilavinimo ribose šis kursas suteiks studentams galimybę pritaikyti savo teorines žinias analizuojant konkrečias praktines problemas, susijusias su biotechnologijų plėtra.

Dalyko tikslai

Kurso tikslas – filosofinių ir etinių problemų, kurios yra šiuolaikinių biotechnologijų, susijusių su žmogaus gyvybiniais procesais, išsivystymo ir plėtros rezultatas, sisteminė analizė.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Tradicinės europinio žmogaus savęs supratimo problematizacija biotechnologijų eroje. – Temos nagrinėjimo metu bus analizuojama, kaip ir dėl kokių priežasčių šiuolaikinių biomokslų ir biomedicinos pasiekimų pagrindas buvo suabejota svarbiausiais filosofiniais žmogaus apibrėžimais, suformuotais europinės tradicijos ribose.

II tema. Sąvokos „žmogaus prigimtis“ persvarstymas ir ribų tarp natūralus ir dirbtinis biotechnologijos eroje naikinimas. - Temą metu bus nagrinėjami filosofiniai ir etiniai atsisakymo nuo tradicinės vertės krypties aspektai, pagal kurias „natūralus“ yra pranašesnis už „dirbtinį“.

III tema. Moraliniai ir etiniai žmogaus genetinio optimizavimo klausimai. - Tema nagrinėjimo metu bus peržiūrėtos naujos eugenikos perspektyvos, susijusios su reprodukcinių technologijų ir genų inžinerijos plėtra.

IV tema. Naujos reprodukcinės technologijos bei generatyvinės patirties transformacija. – Temos nagrinėjimo metu bus analizuojami: a) socialinės ir etinės seksualumo nuo reprodukcijos atskyrimo pasekmės; b) tėvystės patirties ir, apskritai, santykių tarp kartų dėl naujų reprodukcinių technologijų plitimo transformacija.

Studijų formos: paskaitos, seminarai, savarankiškas studento darbas.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų darbas (keletas tekstų, parengtų pagal kurso problematiką, lyginamoji analizė) – 40 % vertinimo, darbas seminaruose – 30% vertinimo, egzaminas raštu – 30% vertinimo.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
-----------------	---

1.	Фуко М. «Рождение биополитики» // Интеллектуалы и власть. Том 3. Москва: Праксис, 2006.
2.	Glannon W. <i>Genes and Future People. Philosophical Problems in Human Genetics</i> . Westview Press, 2001.
3.	Waldenfels B. <i>Bruchlinien der Erfahrung</i> . Fr/M. 2002.
4.	Wilkinson S. <i>Choosing Tomorrow's Children. The Ethics of Selective Reproduction</i> . Clarendon Press, Oxford, 2010.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Featherstone K., Atkinson P., Bharadwaj A. and Clarke A. <i>Risky Relations: Family, Kinship and the New Genetics</i> . Berg, Oxford and New York, 2006.
2.	Lauritzen (Ed.). <i>Cloning and the future of Embryo Research</i> . Oxford University Press 2001.
3.	Sean D. Sutton (Ed.). <i>Biotechnology: Our Future as Human Beings and Citizens</i> . State University of New York Press. 2009.
4.	Sismondo S. <i>An Introduction to Science and Technology Studies</i> . Blackwell Publishing, 2010.
5.	Булатов Д. (ред.). <i>BioMediale. Современное общество и геномная культура</i> . СПб. 2004.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Tatjana Shchytsova	EHU	prof. habil. dr.	tatiana.shchytsova@ehu.lt